

JURIDISKA FAKULTETEN

VID LUNDS UNIVERSITET

Pontus Fridén

Vilken vinst, vilken inkomst?

Det skatterättsliga förhållandet mellan resultatfördelningsavtal och carried interest i brittiska limited partnerships

JURM02 Examensarbete

Examensarbete på juristprogrammet

30 högskolepoäng

Handledare: Peter Nilsson

Termin: HT23

Innehåll

Summary	4
Sammanfattning	6
Förord.....	8
Förkortningar	9
1 Inledning	10
1.1 Bakgrund	10
1.2 Syfte och frågeställningar.....	11
1.3 Avgränsning	12
1.4 Metod och material.....	12
1.5 Forskningsläge.....	14
1.6 Disposition.....	14
2 Skatterättsliga utgångspunkter – principer och skatterättslig tolkning	16
2.1 Inledning	16
2.1.1 Legalitetsprincipen.....	16
2.1.2 Neutralitetsprincipen.....	18
2.1.3 Likhetsprincipen	18
2.1.4 Skatteförmågeprincipen	19
2.2 Skatterättslig tolkning.....	19
2.3 Principen om verklig innebörd	20
2.4 Kommentar	22
3 De tre inkomstlagen	24
3.1 Inledning	24
3.2 Inkomstlaget näringsverksamhet	24
3.3 Inkomstlaget kapital.....	25
3.4 Inkomstlaget tjänst	25
3.5 Kommentar	26
4 Private equity-fond enligt brittisk limited partnership-modell	28
4.1 Inledning	28
4.2 Allmänt om private equity-fonder	28
4.3 Limited partnership-modellen	29
4.3.1 Private Equity-fonder enligt limited partnership-modell	29
4.3.2 En typisk limited partnership-fondstruktur i Jersey, Guernsey eller England.....	30
4.4 Kommentar	36

5	Inkomstskatterättslig klassificering av limited partnership bildade i Jersey, Guernsey eller England	37
5.1	Inledning	37
5.2	Klassificering.....	37
5.3	Enkelt bolag.....	40
5.3.1	Ett enkelt bolag bildas.....	40
5.3.2	Enkelt bolags civilrättsliga status	40
5.3.3	Enkelt bolags skatterättsliga status	41
5.4	Limited partnership-fond som enkelt bolag	42
5.5	Kommentar	42
6	Inkomsten Carried interest.....	44
6.1	Introduktion	44
6.2	Carried interest – inkomst till följd av arbetsprestation eller kapitalavkastning?	45
6.2.1	Rättspraxis	45
6.2.2	Delkommentar	48
6.3	Nyckelpersonerna – verksamma i betydande omfattning i GP-bolaget? 51	
6.3.1	Rättslig kontext	52
6.3.2	Rättspraxis	52
6.3.3	Delkommentar	53
6.4	Kommentar	54
7	Avtalet om resultatfördelning	56
7.1	Inledning	56
7.2	Rättslig kontext och tillbakablick.....	56
7.3	Rättspraxis	56
7.3.1	RÅ 1958 ref. 54	56
7.3.2	2004-års förhandsbesked (skatterättsnämndens avgörande).....	57
7.3.3	HFD 2014 ref. 71 (Segulah-målet)	57
7.3.4	HFD 2020 not. 45	58
7.3.5	HFD 2020 ref. 68 (Apolus-målet).....	59
7.4	Skatteverkets ställningstagande.....	60
7.5	Kommentar	60
8	Avslutning	65
	Källförteckning	67
	Rättsfallsförteckning	72

Summary

Limited partnerships established in Jersey, Guernsey or England are complex, contractually constructed funds. The fund such partnerships form is based on a contractual basis, an agreement between the parties to the partnership to operate for a common purpose – to acquire shares in unlisted companies in order to generate a return on the capital invested. These UK partnerships do not meet the criteria of the Swedish Income Tax Act's definition of a foreign legal entity. From a Swedish tax perspective, they are instead regarded as, what in Sweden is called, simple companies.

An essential feature of the UK partnerships and many other similar private equity fund structures is that the fund's key executives are entitled to a special profit share (carried interest) in the result the fund may achieve. The special profit share is special because, above a certain level of performance, it greatly exceeds the return received by other investors in relation to their capital invested.

Over the past twenty years, the nature of this special profit share has been discussed in doctrine and tested in the courts. The question has no definitive answer anchored in specific legislation, nor has it been answered in concrete terms by the Supreme Administrative Court. Lower court practice shows a certain disharmony. In the pilot Nordic Capital case, the income was found not to constitute compensation for services. In the wake of this, many subsequent judgments resulted in the opposite conclusion - carried interest had been paid as compensation for work input. Other rulings ended in taxation under the so called 3:12-rules due to dividends on qualifying shares.

The latter judgments are in the overwhelming majority and appear to be an adjustment of the approach expressed by the Administrative Court of Appeal in the Nordic capital case. It must therefore, in the absence of legislation and higher court decisions, be considered likely that taxation of carried interest currently takes place either as income category of service or as dividends on qualified shares under the 3:12-rules.

The origin of carried interest can be found in the fund parties' profit-sharing agreements. As a general rule, taxation should follow the parties' chosen allocation under civil law. Strong reasons are required to deviate from the agreement. Such an agreement within a British limited partnership should be accepted in the tax treatment. The Swedish Tax Agency's view in a position statement that certain investors had waived a profit to which they were actually entitled is therefore inconsistent with established case law. According to the agreement, these investors were not entitled to the profit from the beginning and therefore could not have waived it. Even the Administrative Court of Appeal's recent practice regarding cases where carried interest is considered to have been paid as compensation for a performed service is difficult to

reconcile with the consequence of the agreement, that no income transfer has taken place between the investors. Instead, the approved profit-sharing agreement should result in the income not being subject to service tax except on a flat-rate basis under the 3:12-rule.

Finally, it should be noted that what should be the outcome is a discussion, how the issue is actually resolved under current law is a legal reality. The fact that the current law is still relatively unclear due to the disharmony in the lower court case law, combined with the lack of specific legislation in the area and guiding precedents from the Supreme Court, does not negate the fact that how the issue has typically been answered recently in the lower court determines the direction in which the legal situation leans.

Sammanfattning

Limited partnerships etablerade i Jersey, Guernsey eller England är komplexa, avtalskonstruerade fonder. Fonden sådana partnerskap bildar står på kontraktsrättslig grund, ett avtal mellan partnerskapets parter att verka för ett gemensamt ändamål – att förvärva andelar i onoterade bolag i syfte att generera avkastning på insatt kapital. Dessa brittiska partnerskap uppfyller inte rekvisiten i inkomstskattelagens definition av utländsk juridisk person. De betraktas ur svensk skattesynvinkel istället som enkla bolag.

Ett väsentligt inslag i de brittiska partnerskapen och i många andra liknande fondstrukturer inom private equity är att fondens nyckelpersoner berättigas en särskild vinstandel (carried interest) i det resultat fonden eventuellt lyckas uppnå. Vinstandelen är särskild eftersom den, över en viss resultatnivå, vida överstiger avkastningen övriga investerare erhåller i förhållande till insatt kapital.

Under de senaste tjugo åren har det i doktrin diskuterats och i domstolar prövats, vad för slags inkomst denna särskilda vinstandel utgör. Frågan har inget definitivt svar förankrat i särskild lagstiftning och har inte heller besvarats konkret av HFD. Underrättspraxis visar på en viss disharmoni. I pilotfallet Nordic capital-målet befanns inkomsten inte utgöra tjänsteersättning. I kölvattnet därpå renderade många efterföljande domar i motsatt slutsats – carried interest hade utgått som ersättning för arbetsinsatser. Andra domar slutade i beskattning enligt fåmansföretagsreglerna (3:12-reglerna) på grund av utdelning på kvalificerade andelar.

De senare domarna är i överväldigande majoritet och förefaller vara en justering av synsättet kammarrätten gav uttryck för i Nordic capital-målet. Det får därför, i brist på lagstiftning och överrättsavgörande, konstateras vara sannolikt att beskattning av carried interest för närvarande sker antingen i inkomstslaget tjänst eller som utdelning på kvalificerade andelar enligt 3:12-reglerna.

Upphovet till carried interest står att finna i fondparternas resultatfördelningsavtal. Beskattningen ska i huvudregel följa parternas civilrättsligt valda fördelning. Starka skäl krävs för att frånga avtalet. Ett sådant avtal inom ett brittiskt limited partnership bör accepteras i den skattemässiga behandlingen. Skatteverkets uppfattning i ett ställningstagande om att de vissa investerare avstått från en vinst de egentligen var berättigade stämmer därför illa med fast rättspraxis. Dessa investerare hade enligt avtalet inte rätt till vinsten från början och kan därför inte ha avstått från densamma. Även kammarrätts praxis på senare tid beträffande de fall carried interest anses ha utgått som ersättning för utförd tjänst är svårförenlig med avtalets följd, att någon inkomstöverföring inte har ägt mellan investerarna. Istället bör det godkända resultatfördelningsavtalet leda till att inkomsten inte tjänstebeskattats förutom schablonmässigt enligt 3:12-reglerna.

Avslutningsvis ska noteras att vad som bör bli det skatterättsliga utfallet är en diskussion, hur frågan faktiskt löses enligt gällande rätt är en juridisk realitet. Att gällande rätt alltjämt är relativt oklart på grund av disharmonin i under-rättspraxis i kombination med avsaknaden av särskild lagstiftning på området och vägledande prejudikat från HFD, förtar inte det faktum att hur frågan typiskt sett besvarats på senare tid i underrätten avgör åt vilket håll rättsläget lutar.

Förord

Snart sätter jag, surrealistiskt nog, bokstavligen punkt för 4,5 fantastiska år på juristprogrammet i Lund. Innan dess vill jag hinna rikta ett stort tack till mina föräldrar och till alla som trott på mig, jag är er evigt tacksam. Tack till Linnea för ditt stöd och din korrekturläsning. Mot nya äventyr!

Landskrona, januari 2024.

Pontus Fridén

Förkortningar

Brittiskt limited-partnership	Limited partnership etablerade i Guernsey, Jersey eller England
Carried interest	Asymmetriskt stor vinstandel
GP	General partner
HFD	Högsta förvaltningsdomstolen
ILP	Initial Limited Partner
IL	Inkomstskattelag (1999:1229)
KamR	Kammarrätten
LP	Limited partnership
LPA	Limited Partnership agreement
Not.	Notismål
Prop.	Proposition
Pro rata	Proportionerlig i förhållande till kapitalinsats
Ref.	Referatmål
SAL	Socialavgiftslag (2000:980)
SFL	Skatteförfarandelag (2011:1244)
SKV	Skatteverket
SOU	Statens offentliga utredningar
3:12-regler	57 kap. IL

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Den del av riskkapitalbranschen som avser private equity utgör ett beaktansvärt inslag i svensk ekonomi och, kanske framför allt, i ekonomins tillväxt.¹ Många bolag har, eller kommer hamna i finansieringsbehov. I huvudsak består finansieringsalternativen av att antingen vända sig till banker eller obligationsmarknaden i syfte att uppta lån mot ränta (kreditmarknaden), alternativt till riskkapitalmarknaden för att erhålla riskkapital i utbyte mot andelar i bolagets eget kapital.² I valet kan antagas beaktas att riskkapitalalternativet inom private equity många gånger innebär att bolaget inte bara tillförs kapital. Undersökningar har visat på att onoterade bolag också gagnas av riskkapitalisternas kompetens, kredibilitet och aktiva engagemang i styrelsearbetet.³

Uppskattningsvis kommer ungefär 85 procent av riskkapitalet till svenska onoterade bolag från utlandet. Det utländska private equity-riskkapitalet koncentreras huvudsakligen i fonder, oftast i form av limited partnerships etablerade i Jersey, Guernsey eller England. Lagstiftningen där anses internationellt gångbar, skattemässigt fördelaktigt och åtnjuter stort förtroende bland de internationella investerarna.⁴

Till fondupplägget hör att en särskild vinstandel benämnd carried interest utgår till nyckelpersonerna enligt ett på förhand ingånget resultatfördelningsavtal. Den inkomsten har visat sig svårbedömd – utgår den på grund av det arbete nyckelpersonerna lägger ner i fonden, eller som kapitalavkastning på deras innehav i fondens tillgångar? I bakgrunden finns resultatfördelningsavtalet – hur ska avtalet hanteras i den skattemässiga bedömningen? Trots private equities ekonomiska betydelse och de svåra rättsfrågorna carried interest ger upphov till, har varken några särskilda lagregler införts eller något vägledande prejudikat från HFD presenterats.

Skatteverket har sedan år 2010 särskilt granskat och bedrivit processer mot den s.k. riskkapitalbranschen i frågan om carried interest, något som i debatten kommit att kallas en ”offensiv mot riskkapitalbranschen”.⁵ Skatteverkets inställning har sedan dess varit att carried interest är en ersättning för nyckelpersonernas arbetsprestation i fonden.

Till en början stötte Skatteverket på motstånd i domstolen. Skatteverket yrkade att socialavgifter skulle utgå på vad som enligt verklig innebörd skulle utgöra lön till nyckelpersonerna från rådgivningsbolaget. Kammarrätten fann,

¹ Se avsnitt 4.1 för konkreta siffror.

² Se Finansdepartementet promemoria (2012) s. 37.

³ Se Nyman (2012) s. 24 f.

⁴ Se avsnitt 4.3.1.

⁵ Se Bergkvist m.fl, Svensk Skattetidning 2011:4 s. 332.

förenklat, dels att den verkliga innebörden inte var annan än vad avtalen gav saken om, dels att värdeökningen i fondens portföljbolag till stor del berodde på andra omständigheter än nyckelpersonernas arbetsinsats.⁶ Skatteverket vann emellertid senare gehör med argumentation om att nyckelpersonernas andelar i deras holdingbolag var kvalificerade, resulterande i beskattning i inkomstslaget tjänst i enlighet med fåmansbolagsreglerna, men också med yrkande att carried interest-inkomst skulle beskattas som ren tjänsteinkomst i inkomstslaget tjänst.⁷

Hur rättsläget ska förstås kan i viss mån betecknas oklart i brist på lagstiftning eller något definitivt HFD-avgörande i den konkreta frågan. Skatteverket uppfattar, i ett ställningstagande, gällande rätt som att fondens investerare ska beskattas för avkastning pro rata på deras andel i fondens tillgångar och att carried interest-delen är en vinst de externa investerarna avstått i från till förmån för fondens nyckelpersoner som ersättning för utförd tjänst. Trots att myndighetens ställningstaganden formellt sett inte är bindande, får de i egenkap av styrsignaler som avser skapa koherens och förutsägbarhet i tillämpningen, förutsättas få en stor inverkan i tillämpningen av jämförbara fall. Ställningstagandet har beskyllts för att sakna stöd i gällande rätt.⁸ Det är mot denna bakgrund uppsatsen är skriven.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att undersöka det skatterättsliga förhållandet mellan resultatfördelningsavtal och carried interest i brittiska limited partnerships.⁹ Till syftet hör att utreda vilken slags inkomst carried interest är och vilka följder bedömningen får för inkomstbeskattningen hos svenska investerare i ett sådant partnerskap. Särskilt intresse ägnas också åt partnerskapets resultatfördelningsavtal som stipulerar den särskilda vinstandelen. För att uppnå syftet ska följande frågeställningar besvaras:

- I. Hur klassificeras limited partnership etablerat i Jersey, Guernsey eller England enligt inkomstskattelagen?
- II. Hur ska fondens svenska delägare beskattas för vinst som uppstår i fonden?
 - a) Vad för slags inkomst utgör carried interest? Hur beskattas inkomstens mottagare?

⁶ Kammarrätten i Stockholm, mål nr 8755-8764-12 (Hädanefter, Nordic Capital-målet).

⁷ Se avsnitt 6.2.1.4 och 6.3.2.1.

⁸ Se Staberg, Skattenytt 2022 s. 603 ff.

⁹ Med ”brittisk” avses här England samt de brittiska kanalöarna Jersey och Guernsey som har självständig lagstiftning, men lyder under Storbritannien.

- b) Hur behandlas *avtalet* om resultatfördelningen skattemässigt och hur förhåller det sig till *inkomsten carried interest*?

1.3 Avgränsning

Uppsatsens syfte och frågeställningar förgrenas ut till många olika rättsfrågor i områden av skilda slag. Avsiktligen avhålls framställningen från sådana utvecklingar annat än när det varit nödvändigt för att problematisera, utreda och besvara frågeställningarna. Exempelvis har socialavgifter och mervärdesskatt behandlats i korthet. Däremot har ingen djupare analys gjorts därom.

Uppsatsens intressesfär inriktas framförallt till beskattningen av svenska investerare i brittiska limited partnerships, som är obegränsat skattskyldiga fysiska personer. Företagsbeskattningsfrågor avgränsas därför i princip bort. Fåmansaktiebolagsreglerna i 57 kap. IL aktualiseras, men behandlas inte på djupet. Därför avgränsas dessa regler bort förutom vad gäller rekvisiten för kvalificerade andelar och beskattningskonsekvensernas huvuddrag.

Utänför ramen syftet och frågeställningarna sätter faller också följande delområden. Andra fondstrukturer än limited partnerships i Jersey, Guernsey eller England berörs inte av utrymmesskäl. Klassifikationen av partnerskapet som enkelt bolag ur svenskt skatteperspektiv kan dock antagas leda till en viss allmängiltighet i uppsatsens analys och slutsatser för andra utländska fonder som också klassificeras som enkla bolag.

Gällande de mer tekniska aspekterna av fondkonstruktionerna avgränsas participating loan agreement s.k. LPA-avtal bort. Sådana avtal förekommer visserligen ibland i upplägget kring carried interest, men har inte bedömts tillföra eller ändra något principiellt.

Uppsatsen anlägger ett svenskt internrättsligt perspektiv. Skatterättens internationella dimension innefattande internationell beskattning, EU-rätt och eventuella skatteavtal lämnas utanför. I syfte att utröna gällande rätt har rättsfallsurval gjorts. Många är rättsfallen som behandlar åtminstone någon enskild relevant aspekt av uppsatsens syfte och frågeställningar. Urvalet speglar den prejudikatbildning jag tycker bäst representerar rättspraxis och som varit föremål för tolkningar i doktrin. Rättsfall som bara bekräftar tidigare principer eller huvudsakligen rör syftesfrämmande frågor har i vidkommande fall behandlats löpande i fotnoterna.

1.4 Metod och material

Uppsatsens ansats är rättsdogmatisk. Rättsdogmatisk metod används genomgående i sökandet efter svar på vad gällande rätt kan utrönas vara i förhållande till frågeställningarna. Metoden tillåter erkända rättskällor inflyta i kartläggningen av gällande rätt – lagstiftning, förarbeten, rättspraxis och i viss mån

doktrin beaktas.¹⁰ Pragmatiska skäl gör även administrativ praxis, i bemärkelsen Skatteverkets styr signaler, relevant som rättskälla i kraft av den närmast orubbliga efterföljsamheten styr signalerna bör få på beslutsfattande nivå. Argumentationen däri värderas liksom doktrin utefter sin inneboende styrka.¹¹

Ambitionen i uppsatsen är att nämnda rättskällor utsätts för noggrannare granskning ju lägre plats ner i rättskällehierarkin källan intar. Argumentationsstyrkan måste prövas, gärna i förhållande till olika uppfattningar. Viss subjektivitet hos undertecknad förekommer förstås i tolkningen av vilka argument som tycks mest övertygande visa på en viss lösning och vilka som vigs mest utrymme i uppsatsen.¹² Ett beaktansvärt element är att många artiklar med kritiskt perspektiv mot rättsutvecklingen i praxis har skrivits av personer som på ett eller annat sätt själva varit involverade i processerna på de s.k. riskkapitalisternas sida.¹³ Inte desto mindre värderas tyngden i deras argument, men med en än mer kritisk blick.

Enligt rättskälleläran sätts lagstiftningen i främsta rummet. I skatterätten har lagstiftningen, med tanke på föreskriftskravet, en än mer framskjuten roll än i exempelvis civilrätten.¹⁴ I åtanke under uppsatsens gång finns därför att en tolkning av övriga rättskällor som leder till en skattskyldighet som inte grundas i lag aldrig kan accepteras.

Den rättsdogmatiska metoden har beskrivits som en rekonstruktion av normerna för att finna gällande rätt i en konkret problemställning. Metoden tillåter att, vid behov, kritisera rättsläget eller andra rekonstruktioner av det samma.¹⁵ Hela tiden med urskillning – tillvägagångssättet i denna uppsats ämnar uppfylla kraven på fullständighet, transparens, förklaringsmodeller och kritiskt förhållningssätt.¹⁶

Rekonstruktionen för med sig en överblickande fördel. Avgöranden kan analyseras utifrån tidigare avgöranden, och tolkningar av lagregler i praxis, förarbeten och litteraturen ställas mot andra tolkningar.¹⁷

Utgångspunkten i uppsatsen är att större utrymme kritik vigs i de avseenden rättsläget är oklart, även om ett klart gällande rättsläge också kan kritiseras mot bakgrund av den rekonstruktion rättsdogmatisk metodik lett fram till.¹⁸ Uppsatsen kan i dessa delar hävdas anlägga en s.k. kritisk rättsdogmatisk

¹⁰ Se Kleineman (2018) s. 28.

¹¹ Se Pahlsson (2007) s. 175 och 215.

¹² Se Kleineman (2018) s. 29.

¹³ T.ex. Staberg, Von Bahr, Tjernberg, Berndt & Nilsson samt Bergkvist m.fl.

¹⁴ Lodin m.fl. (2023) s. 16 och Tjernberg (2018) s. 136. Jfr Kleineman (2018) s. 28.

¹⁵ Se Kleineman (2018) s. 23 f.

¹⁶ Ibid. s. 26.

¹⁷ Ibid. s. 35 ff.

¹⁸ Ibid. 34 f.

metod. I andra delar anläggs en s.k. kartläggande rättsdogmatisk metod. Distinktionen däremellan är dock inte särskilt meningsfull att göra för uppsatsen i sin helhet.¹⁹ Kartläggning och problematisering går ofta hand i hand, så även i denna uppsats.

1.5 Forskningsläge

Ämnet uppsatsen behandlar är ingalunda nytt. Många är de artiklar som har belyst och diskuterat ämnets olika perspektiv. Exempelvis har vissa främst haft fåmansföretagsreglerna för ögonen, medan andra fokuserat på vilken slags inkomst den särskilda vinstandelen ska betraktas som. Åtskilliga har riktat kritik mot domar och ifrågasatt rättsutvecklingen. Enstaka har ifrågasatt kritiken. Bland dessa är skatterättsprofessor Tjernberg, skattejuristen Staberg, f.d domare i EU-domstolen Von Bahr och skattejuristen Gunne några av dem noterbara författare vars verk återkommande förekommer i uppsatsen.

Många är också de examensarbeten som på ett eller annat sätt behandlat ämnet. Under de senaste åren har något arbete haft beskattningen av nyckelpersonerna i fokus,²⁰ ett annat har anlagt ett tvärvetenskapligt perspektiv med tyngdpunkt på de lege feranda diskussion,²¹ ytterligare ett annat har frågat sig vad carried interest är för slags inkomst och HFD:s möjligheter att omklassificera utdelning till tjänsteinkomst.²² Dessa har alla bidragit till värdefulla insikter, överskådlighet och nyttiga referenser till gagn för mitt uppsatsskrivande. Mitt arbete ämnar skilja sig från de andra genom att ta utgångspunkt i klassifikationen av brittiska limited partnership och på mer utforskad mark knyta samman frågan till vilket inkomstslag carried interest hör med det bakomliggande avtalet som givit upphov till densamma.

1.6 Disposition

I utredningens inledande avsnitt, avsnitt 2, redogörs för några av skattesystemets grundläggande beståndsdelar. Den enskilt viktigaste principens, legalitetsprincipen, innehåll och inverkan på svensk beskattning undersöks. Till sammans med de andra övergripande principerna bildas en ram att förhålla sig till i den senare rekonstruktionen av gällande rätt.

Eftersom syftet bland annat är att besvara vilken slags inkomst carried interest är presenteras i avsnitt 3 de tre inkomstslagen till vilka en inkomst kan vara hänförlig.

¹⁹ Se Hjertstedt (2019) s. 166 f.

²⁰ Se Ericsson (2021).

²¹ Se Ek (2021).

²² Se Af Geijersstam (2022).

I avsnitt 4 genomgås strukturen i brittiska limited partnership, följt av avsnitt 5 som utreder vilken inkomstskatterättslig klassifikation partnerskapen har ur svensk synpunkt.

Avsnitt 6 tar sikte på *inkomsten* carried interest. I detta avsnitt analyseras rättsläget kring vilken slags beskattning som aktualiseras till följd av att carried interest utgår. Närmare besett undersöks till vilket inkomstslag carried interest är hänförlig och vad som händer när carried interest-berättigad person erhåller inkomsten som utdelning från egenägt fåmansföretag.

Avsnitt 7 inriktas på *avtalet* bakom resultatfördelningen. Med andra ord undersöks det bakomliggande upphovet till *inkomsten* carried interest och dess förhållande sinsemellan.

I avsnitt 8 vävs resultatet av analysen ihop med ett vidgat perspektiv förankrat i uppsatsens inledande avsnitt.

2 Skatterättsliga utgångspunkter – principer och skatterättslig tolkning

2.1 Inledning

Det svenska skattesystemet bygger på ett antal principer. Vissa principer är allmänna till sin karaktär och genomsyrar skattesystemet i sin helhet. Exempel härpå är legalitetsprincipen och likhetsprincipen. Andra är specifika och berör en särskild aspekt av skattesystemet, såsom skatteförmågeprincipen. Vissa påstås kunna härledas ur lag, andra utvinns ur regelverkets systematik.²³

Skyldigheten att betala skatt innebär ett tvångsingrepp hos enskilda. Den skattskyldiga personen tvingas avstå från en del av sin bruttoinkomst till förmån för det allmänna utan att erhålla någon direkt motprestation.²⁴ I ljuset av denna insikt och mot bakgrund av att skatten är centraliserad såsom varandes riksdagens monopol, förefaller principerna särskilt angelägna, inte minst ur legitimitet-, rättvise- och rättssäkerhetshänseende.²⁵ I följande avsnitt kommer ett axplock av dessa fundamentala beståndsdelar som bedömts relevanta för framställningen undersökas.

2.1.1 Legalitetsprincipen

Lokutionen ”ingen skatt utan lag” är antagligen för många synonymt med legalitetsprincipen, men närmare bestämt uttrycks en delmängd i legalitetsprincipen, nämligen det s.k. *föreskriftskravet*.²⁶ En vanlig missuppfattning är annars att likställa föreskriftskravet med legalitetsprincipen.²⁷

Att föreskrifter som avser skatt måste meddelas genom lag framgår av 8 kap. 2 § p. 2 regeringsformen (1974:152) (RF), som av många anses stadga *föreskriftskravet* genom följande lydelse:²⁸

Föreskrifter ska meddelas genom lag om de avser

[...] 2. förhållandet mellan enskilda och det allmänna under förutsättning att föreskrifterna gäller skyldigheter för enskilda

²³ Se Pålsson, Skattenytt 2014 s. 557.

²⁴ Se prop. 1973:90 s. 213. Jämför skillnaden mot avgifter som kännetecknas av en specificerad motprestation, exempelvis kollektivtrafiksavgift.

²⁵ Att staten har ”monopol” på skatten framgår av grundlagen, 1 kap. 4 § 2 st och 8 kap. 2 och 3 §§ regeringsformen (1974:152) (RF).

²⁶ Uttrycket ”ingen skatt utan lag” härstammar från det latinska uttrycket ”nullum tributum sine lege”.

²⁷ Se Tjernberg (2018) s. 24.

²⁸ Se Hultqvist (1995) s. 73, Lodin m.fl. (2023) s. 14, Pålsson, Skattenytt 2014, s. 557 f., Persson Österman, skattenytt 2022 s. 485.

eller i övrigt avser ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden, [..]

Vidare har det i 8 kap. 3 § RF bestämts att:

Riksdagen kan bemyndiga regeringen att meddela föreskrifter enligt 2 § första stycket 2 och 3. Föreskrifterna får dock inte avse [..]

2. skatt, utom tull på införsel av varor, [...]

Att ingen ska kunna påföras skatt utan uttryckligt stöd i lag och legalitetsprincipen i sin vidare betydelse har, från vissa håll i doktrin, uttolkats ur ovan nämnda grundlagsstadgade bestämmelser.²⁹ Tjernberg nyanserar bilden och anför att legalitetsprincipen inte i sin helhet har stöd fullt ut i grundlagen, medan i vart fall delmängden föreskriftskravet enligt Hultqvist är lagkodifierad.³⁰ Andra är skeptiska till huruvida ens föreskriftskravet är kodifierat i lag.³¹ Föreskriftskravet torde dock, oaktat kodifieringsfrågan, ha en stark normativ ställning i skatterättslig tolkning och tillämpning. I synnerhet då föreskriftskravet tillmätts stor betydelse i rättspraxis.³² HFD har exempelvis fastslagit att en klar lagregel med hänsyn till legalitetsprincipen inte kan åsidosättas av förarbeten eller underliggande saksammanhang.³³ Dessutom har HFD visat på en stark lagtextbundenhet i sin skatterättsliga tolkningsmetodik.³⁴

Delmängden *analogiförbudet*, dvs. förbudet mot analogier vid tillämpning av skatteregler saknar lagstöd, men anses av Hultqvist följa av föreskriftskravet eftersom ”en analogi per definition går utöver vad som följer av föreskrift.”³⁵ Varje regel har sitt lagtextenliga kärnområde respektive betydelseområde. Hamnar situationen utanför betydelseområdets ytterkant kan inte omständigheterna subsumeras under regeln.³⁶ Bestämmer sig rättstillämparen för att regeln ändå ska tillämpas utsträcks regeln till att omfatta något som egentligen inte inryms även om regelns syfte talar för en tillämpning, låt vara att omständigheterna ligger nära ytterkanten.³⁷ Sett till föreskriftskravet blir det då blott en rättstillämparens improviserad regelkonstruktion

²⁹ Se t.ex. Pahlsson, Skattenytt 2014 s. 554 ff. och Persson Österman, Skattenytt 2022 s. 485.

³⁰ Se Tjernberg (2018) s. 24; Hultqvist skattenytt 2016 s. 730 f. och Hultqvist, 1995, s. 112 f.

³¹ Se Tjernberg (2018) s. 24 f.; Allhager, M., Dispens från inkomstskatt, 1999, s. 76 ff.

³² Se Tjernberg (2018) s. 25 ff. och RÅ 1999 not. 245 och HFD 2012 not. 48. Jfr Dahlberg, skattenytt 2004 s. 664.

³³ RÅ 1999 not. 245 och HFD 2012 not. 48.

³⁴ Se Tjernberg (2018) s. 134 f.

³⁵ Se Hultqvist, Skattenytt 2016 s. 731.

³⁶ Se Tjernberg (2018) s. 32.

³⁷ Jfr Lodin m.fl. (2023) s. 613.

genom analogi. Träffas inte en situation av ifrågavarande regel saknas stöd att utta skatt.³⁸

Sammanfattningsvis ska ingen skattskyldig i Sverige kunna beskattas på annan grund än en kodifierad i lag. Ingen annan än den folkvalda lagstiftande makten besitter rätten att ålägga någon skattskyldighet utanför redan existerande skatteregler, inte HFD, inte Skatteverket.³⁹ Den andra sidan av detta är att beslutsfattaren inte får avstå från att ta ut skatt när lagen kräver det.⁴⁰

Genomgången har hittills berört legalitetsprincipens innebörd och några väsentliga följder av den. Återstår då att fråga sig varför den behövs och vilken funktion den har. Dess viktigaste funktion har framhållits vara att åstadkomma förutsebarhet. De skattskyldiga ska veta på vilka grunder, i vilka situationer, i vilken utsträckning, hur och när beskattning kommer ske. Syftet är att främja och upprätthålla skattebasens förtroende för den fiskala makten som instiftar tvångsbidraget genom att skapa förutsebarhet och skydda enskilda från godtycke.⁴¹ De för en rättsstat så viktiga värdena förutsägbarhet, rättssäkerhet, rättvisa och i förlängningen skattesystemets legitimitet måste emellertid också främjas i praktiken hos beslutsfattande myndigheter såsom Skatteverket, vars uppgift det bland annat är att söka få enskilda känna sig delaktiga beslutet och förstå detsamma.⁴²

2.1.2 Neutralitetsprincipen

När en skattskyldig står inför val mellan olika ekonomiskt likvärdiga handlingsalternativ är ambitionen från lagstiftande håll att affärsmässiga överväganden ska styra valet, inte skattemässiga.⁴³ Samtliga alternativ eftersträvas därför vara likvärdiga i skattemässigt hänseende.⁴⁴ Inkomster som är ekonomiskt likvärdiga ska således beskattas på samma sätt.⁴⁵ Principen är mest vidkommande på lagstiftningsnivå men kan även ha relevans i rättstillämpningen.⁴⁶

2.1.3 Likhetsprincipen

Likformighetsprincipen, eller likhetsprincipen, innebär kortfattat att lika fall ska behandlas lika. Åtminstone ska jämförbara fall behandlas lika. Skattesatsen bör inte skilja sig åt mellan två personer med lika mycket i inkomst och samma typ av inkomst, allt annat lika. Det svåra är emellertid att avgöra vilka

³⁸ Se också Tjernberg (2018) s. 20 f.

³⁹ Se Hultqvist, Dagens juridik 2010, jfr 8 kap. 3 § RF.

⁴⁰ Se Lodin m.fl. (2023) s. 612.

⁴¹ Se Persson Österman, Skattenytt 2022 s. 485 f., Pahlsson, Skattenytt 2014, s. 563 och Tjernberg (2018) s. 23.

⁴² Roger Persson Österman, Skattenytt 2022 s. 485 f.

⁴³ Se SOU 2002:52 s. 111.

⁴⁴ Se Lodin m.fl. (2023) s. 43.

⁴⁵ Se SOU 2002:52 s. 111.

⁴⁶ Se Tikka, Skattenytt 2004 s. 657 f.

fall som är lika och vilka som inte är det.⁴⁷ Fall är mycket sällan helt identiska. Kravet på likabehandling uppstår därför redan när jämförbarheten är så påtaglig att den motiverar likformighet.⁴⁸

Grundlagsstöd för principen i rättstillämpningen och den offentliga förvaltningen finns i 1 kap. 9 § RF. Såväl domstolar som Skatteverket omfattas av kravet på att beakta allas likhet inför lagen i deras *verksamhet*.⁴⁹ Begreppet verksamhet är brett och inbegriper allt från domar och beslut i enskilda fall till styrsignaler i form av Skatteverkets rättsliga ställningstagande.⁵⁰ Ett syfte med Skatteverkets styrsignaler i olika rättsfrågor är att möjliggöra likformig behandling av de skattskyldiga. Ställningstagandena avser inte sällan oklara eller svåra rättsliga frågor. En enhetlig rättstillämpning hos myndigheten i frågor som annars riskerar tolkas och tillämpas olika beroende på vilken beslutsfattare som har ärendet, främjas av en gemensam och offentlig inställning.⁵¹

2.1.4 Skatteförmågeprincipen

Den accepterade grunden för inkomstbeskattningens utformning i fråga om hur skatteuttagsnivån ska bestämmas härleds till skatteförmågeprincipen. Var och en ska enligt denna princip betala skatt i förhållande till sin förmåga. Måttet på skatteförmågan är inkomsten. Ju större inkomst desto större är skatteförmågan och vice versa. Lika stor inkomst ska leda följaktligen till lika stor skatteförmåga.⁵² Skattebördans fördelning är sålunda inkomstbaserad. Viktigt blir därför hur inkomsten ska bestämmas. Inkomst likställs med konsumtionsförmågan hos personer och med utdelningsbart överskott hos juridiska personer efter ett års intjäning. Det kan jämföras med summan den skattskyldige kan spendera utan att minska sin förmögenhet sedan föregående år.⁵³

2.2 Skatterättslig tolkning

Lagregler och utformandet av dessa, vilka bakomliggande värderingar och styrande principer som präglar skattesystemets uppbyggnad och beskattningens tillämpning, är en juridisk dimension läsaren nyss bekantat sig med. Tolkning av lagregler är en annan. Verkliga eller hypotetiska fall förutsätter en bedömning av omständigheterna i varje enskilt fall. Lagregler, och i synnerhet skattelagar är typiskt sett generellt utformade, avsedda att fånga ett stort antal situationer.⁵⁴ Utmaningen består dels i att tolka regeln, dels i att

⁴⁷ Se Pahlsson (2013) s. 41.

⁴⁸ Se HFD 2012 not. 19.

⁴⁹ Se återigen 1 kap. 9 § RF.

⁵⁰ Se Hirschfeldt, Regeringsformen (1974:152) 1 kap. 9 §, avsnitt 1, Lexino 2023-07-01 (JUNO).

⁵¹ Se Pahlsson (2007) s. 203 och Pahlsson (2013) s. 101 ff.

⁵² Se Lodin m.fl. (2023) s. 30 f. Jfr likheterna med likformighetsprincipen.

⁵³ Se Lodin m.fl. (2023) s. 32 f.

⁵⁴ Se Pahlsson (2013) s. 26 ff.

subsumera omständigheterna under den tolkade regeln. En regels innebörd och räckvidd behöver bestämmas.⁵⁵ Omständigheter behöver definieras rättsligt.⁵⁶ En första förutsättning för god skatterättstolkning är ett rationellt tillvägagångssätt präglat av god systematik och transparens.⁵⁷

Tolkningsmetodiken utstakas framför allt av Högsta förvaltningsdomstolen, HFD.⁵⁸ Ur metodikläran som sällan beskrivs i HFD:s domskäl har följande kunnat utkristalliserats under årens lopp. Metodiken präglas av en stark lagtextbundenhet. HFD har visat sig ovillig att vidga eller inskränka skattereglers tillämpningsområde med stöd av förarbeten eller annan rättskälla. När lagtexten befunnits tvetydig har dock förarbetena gripits till hjälp.⁵⁹ Annan värdefull hjälp skatterättsuttolkaren har är systematiken i vilken regeln tillhör. Tolkaren bör inte bortse från en eller flera bestämmelsers inbördes sammanhang. Lagtexten bör läsas i det sammanhang den tillhör och inte endast uteslutande utifrån lagtexten.⁶⁰ Överensstämmer annan rättskälla inte med den läsningen så ger den inget rättsenligt besked om en viss lösning.⁶¹

Som ett prov på att skattesystemet inte består av isolerade öar, anför Tjernberg att det tidigare behandlade föreskriftskravet medför ett krav på förankring i lagtexten – all tolkning måste rymmas inom lagtexten.⁶² Andra rättskällor vars innehåll inte ryms inom skatterättslig lagprodukts lydelse får enligt detta synsätt inte tillämpas.⁶³ Tjernbergs uppfattning sammanstrålar härvid med Hultqvists mening om att ett förbud mot analogier kan härledas ur föreskriftskravet, eftersom en analogi per definition går längre än vad lagtextens ordalydelse tillåter.⁶⁴

2.3 Principen om verklig innebörd

I skatterättslig domstolspraxis har, åtminstone sedan skattetryckets ökande progressivitet under 1980-talet, civilrättsliga rättshandlingar synats bortom dess civilrättsliga beteckning.⁶⁵ Denna princip om verklig innebörd, också kallad genomsyn respektive principen om rättshandlingars egentliga innebörd, har utvecklats i rättspraxis och kan sägas utgöra en slags praxismetod.⁶⁶ Skälet är att oriktigt rubricerade rättshandlingar i vissa fall kan innebära en

⁵⁵ Se Lodin M.fl. (2023) s. 593.

⁵⁶ Jfr Tjernberg (2018) s. 13.

⁵⁷ Ibid. s. 19. Samma kännetecken präglar god rättsdogmatisk metod, se också avsnitt 1.5.

⁵⁸ Ibid. s. 19.

⁵⁹ Ibid. s. 134 f. och 138.

⁶⁰ Ibid. s. 133 f.; RÅ 1987 ref. 6 och s. 136.

⁶¹ Ibid. s. 136.

⁶² Ibid. s. 21 och 25.

⁶³ Ibid. s. 136.

⁶⁴ Se Hultqvist, Skattenytt 2016 s. 731.

⁶⁵ Se Möller, skattenytt 2011 s. 529.

⁶⁶ Se Pålsson, Skattenytt 2016 s. 105. Antal fall är många. Ett axplock från några viktiga avgöranden är Pålsson, Skattenytt 2016 s. 111; RÅ 1990 ref. 101, RÅ 1998 ref. 19, RÅ 2004 ref. 27.

slags manipulation av omständigheterna skattereglernas rekvisit tar sikte på.⁶⁷ En rättshandling betecknad gåvohandling, som enligt skatteregler är skattefri, kan t.ex. i själva verket grunda sig på ett köp som, rätt betecknad, skulle utlösa skatt hos säljaren.⁶⁸ Att rättshandlingar kan och ska bedömas utifrån sin verkliga innebörd är därför ett viktigt verktyg för att stävja en urholkning av skattereglernas funktion och ändamål.

Genomsynsbedömningen tar sikte på faktumsidan och inte på lagtolkningen. Någon analogi eller regel bortom lagtextens lydelse behöver så inte tillämpas, något som gör den förenlig med föreskriftskravet.⁶⁹ HFD har sedan startskottet för genomsyn i RÅ 1985 1:51 i flertalet fall bekräftat och vidareutvecklat dess fastslagna principiella räckvidd i RÅ 1998 ref. 19.⁷⁰ HFD sammanfattade förtjänstfullt principens innehåll i följande uttalande från 2021:

Allmänt gäller att beskattning ska ske på grundval av rättshandlingarnas verkliga innebörd, oavsett hur de har betecknats. En sådan bedömning kan avse inte bara en enskild rättshandling utan också den sammantagna innebörden av flera rättshandlingar, särskilt när dessa är beroende av varandra och har ett tidsmässigt samband och avviker från vad som är normalt förekommande mellan oberoende parter [...] Enbart det förhållandet att syftet bakom rättshandlingarna varit att uppnå skattemässiga fördelar medför emellertid inte att den verkliga innebörden är någon annan än vad rättshandlingarna utvisar (jfr RÅ 2004 ref. 27).⁷¹

Även om principens startpunkt härleds till RÅ 1985 1:51 så har domstolarna långt dessförinnan kunnat frångå civilrättsligt giltiga avtal i den skattemässiga bedömningen. Vad gäller den verkliga innebörden av rättshandlingar som civilrättsligt fördelar resultat i bolag har några betydelsefulla faktorer i bedömningen utkristalliserats. Bland annat är kapitalinsatsens storlek och risken att förlora densamma samt arbetsinsatsens omfattning av vikt.⁷² Är det ekonomiska risktagandet stort ska således risktagarens vinstandel bedömas därefter. Frågan om och när omklassificering ska företas är likväl som nämnts relativt osäkert, inte minst i avsaknaden av tydliga kriterier.⁷³ Gränsen torde gå vid när resultatfördelningen framstår som uppenbart orimlig som ett fördelningsavtal betraktad. I genomsynsfarans riktning bör då ligga om en delägars

⁶⁷ Jfr Simon-Almendal, JT nr 3 2012/2013 s. 598 f. Principen gäller alltså på faktumsidan och inte som en skatterättslig tolkningsmetod i rättsfrågor, jfr Lodin m.fl (2023) s. 621.

⁶⁸ Ibid. Se 8 kap. IL.

⁶⁹ Se Simon-Almendal, JT nr 3 2012/2013 s. 607. Se också avsnitt 2.

⁷⁰ Se Möller, Skattenytt 2011 s. 529. Se också RÅ 1986 ref. 75, RÅ 1994 ref. 52, RÅ 1995 ref. 84, RÅ 2004 ref. 27, RÅ 2010 ref. 51 och RÅ 2008 not. 169.

⁷¹ HFD 2021 ref. 33 p. 23.

⁷² Se RÅ 2002 ref. 115 I och II, RÅ 1995 ref. 35 och RÅ 1997 not. 126.

⁷³ Se Emblad (2020) s. 508.

andel av vinsten är oskäligt hög i förhållande till vad som annars är en rimlig fördelning sett till risktagande, kapitalinsats och arbetsinsats i bolaget.⁷⁴

I andra vågskålen ligger skattskyldigas önskan om att minimera skatteavbränningen och planera att styra beskattningsutfallet till att bli så gynnsamt som möjligt. Detta har av Lagrådet beskrivits som en självklar del i företagandets natur.⁷⁵ Annorlunda uttryckt är skattemässigt motiv till att en affär genomförs på ett visst sätt legitima motiv. Måhända förklarar detta HFD:s relativa obenägenhet att, åtminstone explicit, tillämpa principen och utveckla tydliga kriterier för när den är tillämplig.⁷⁶ Var gränsen går mellan legitima respektive illegitima förfaranden, liksom om legitimitet överhuvudtaget är en faktor i bedömningen låter jag vara osagt. Klart är att omkvalificering aldrig gå så långt som att viktas bara för att man ogillar det skattemässiga utfallet.⁷⁷ Konsekvenserna kan bli långtgående. Förfaranden som angrips med genomsyn innebär att oriktig uppgift lämnats till skattemyndigheten och att skattetillägg kan tas ut samt eftertaxering ske.⁷⁸

Frågan om tillämpningen av verklig innebörd är en civilrättslig eller skatterättslig bedömning har diskuterats vidlyftigt, men ska inte beröras närmare här. För uppsatsen syfte räcker det att konstatera att en viss växelverkan mellan civilrätt och skatterätt existerar.⁷⁹

2.4 Kommentar

Genomgångna principer har diskuterats flitigt i den juridiska litteraturen. Sista meningen har knappast heller skrivits i detta ämne. Avsikten har varit att tangera så nära konsensus som möjligt.

Legalitetsprincipen verkar däremot normativt avseende skatterättslig tolkning och tillämpning. Den sätter en tydlig ram lika med lagtextens lydelse och kan tänkas bidra till en generellt stark lagbundenhet i tolkningsmetodiken sådan HFD utkristalliserat den. Detta är en markant skillnad gentemot andra rättsområden inom förmögenhetsrätten, var allmänna principer och analogier är vanliga inslag när gällande rätt utronas.

Rättstillämparen kan inte hemfalla till principer eller andra rättskällor i avsaknad av en skatterättslig lagregel för att fastslå skattskyldighet. Skatteuttagsbeslut med hänvisning till allmänna beskattningsprinciper duger inte. Skatteuttag kan dock följa av en eller flera tolkade regler sedda i sitt inbördes

⁷⁴ Se Mattson (1974) s. 145 ff.

⁷⁵ Se Prop. 2008/09:65 s. 115.

⁷⁶ Se Hultqvist, Svensk Skattetidning 2009:1 s. 110 f.; prop. 2008/09:65 s. 115. Jfr även HFD 2021 ref. 33 p. 23 sista meningen.

⁷⁷ Se Simon-Almendal, JT nr 3 2012/2013 s. s. 607.

⁷⁸ Möller, Skattenytt 2011 s. 533 ff.; RÅ 2008 ref. 41, RÅ 2008 not. 113, RÅ 2008 ref. 41 och RÅ 2010 ref. 51.

⁷⁹ För vidare läsning se Emblad (2020).

sammanhang. Förarbeten och rättspraxis tillmäts betydelse vid valet av flera möjliga tolkningsvägar som regeln strikt semantiskt tillåter i växelverkan med omständigheterna i det enskilda fallet. Härvid ska poängteras att utrymme för ett visst mått av subjektivitet finns hos uttolkaren; vad en kan tycka är en klar och otvetydig lagtext kan en annan uppfatta som oklar.

3 De tre inkomstslagen

3.1 Inledning

En inkomst kan hänföras till ett av tre inkomstslag enligt inkomstskattelagen. Antingen hänförs inkomsten till inkomstslaget näringsverksamhet, kapital eller tjänst. Systematiskt följs nyss angiven ordning stegvis i prövningen. Först prövas om inkomsten faller inom inkomstslaget näringsverksamhet.⁸⁰ Faller inkomsten utanför, prövas om den tillhör inkomstslaget kapital.⁸¹ Omfattas inkomsten varken av inkomstslaget näringsverksamhet eller kapital, återstår uppsamlingsposten inkomstslaget tjänst såvitt inte något särskilt undantag är tillämpligt.⁸² Inkomster hos juridiska personer kan emellertid endast hänföras till inkomstslaget näringsverksamhet, oavsett inkomstens art och uppkomst.⁸³

3.2 Inkomstslaget näringsverksamhet

Till inkomstslaget näringsverksamhet hör inkomster och utgifter på grund av näringsverksamhet. Med näringsverksamhet avses förvärvsverksamhet som bedrivs yrkesmässigt och självständigt. För juridiska personer räknas, som nämnts ovan, all skattepliktig inkomst hit, medan det får göras en bedömning i varje enskilt fall för fysiska personer.⁸⁴ Bedömningen görs utifrån de s.k. näringskriterierna. Tre rekvisit måste vara uppfyllda. Verksamheten ska bedrivas *självständigt* och *yrkesmässigt* med *vinstsyfte*.⁸⁵

Avseende *vinstsytet* är verksamhetens faktiska ekonomiska utbyte oväsentligt, avgörande är om syftet är att generera vinst. Rekvisitet är framför allt avsett att avgränsa inkomstslaget från hobbyverksamhet och ideell verksamhet.⁸⁶ Bedömningen är objektiv och tar fasta på yttre iakttagbara förhållanden. Beträffande *självständighetsrekvisitet* beaktas särskilt vad parterna har avtalat samt i vilken omfattning uppdragstagaren är beroende av uppdragsgivaren och inordnad i dennes verksamhet.⁸⁷ Kravet på *yrkesmässighet* avgränsar främst mot inkomstslaget kapital och innebär att verksamheten ska bedrivas regelbundet, varaktigt och med viss omfattning.⁸⁸

⁸⁰ Se 13 kap. 1 § IL.

⁸¹ Se 41 kap. 1 § IL, särskilt 41 kap. 1 § 2 st IL.

⁸² Se 11 kap. 1 § IL, prop. 1989/90:110 s. 295 och Lodin m.fl. (2023) s. 117 f.

⁸³ Se 13 kap. 2 § IL och 1 kap. 7 § IL. Bortsett från dödsbon som kan beskattas i inkomstslaget kapital i enlighet med kontinuitetsprincipen.

⁸⁴ Se Lodin m.fl. (2023) s. 240 och 246 och 13 kap. 2 § IL.

⁸⁵ Se Linders, inkomstskattelagen (1999:1229) 13 kap. 1 §, avsnitt 2.1, Lexino 2022-10-09 (JUNO).

⁸⁶ Ibid.

⁸⁷ Se 13 kap. 1 § 2 st IL.

⁸⁸ Se Linders, inkomstskattelagen (1999:1229) 13 kap. 1 §, avsnitt 2.1, Lexino 2022-10-09 (JUNO).

Skattesatsen för juridiska personer är, för beskattningsåret 2023, 20,6 procent i statlig inkomstskatt av den beskattningsbara inkomsten.⁸⁹ Fysiska personer betalar, likt på tjänsteinkomster, kommunal inkomstskatt samt statlig inkomstskatt på belopp över skiktgränsen, med tillägg för egenavgifter.⁹⁰

Uppfylls inte samtliga tre näringskriterier och den skattskyldige är en fysisk person, aktualiseras nästa steg i prövningsordningen, dvs. om den kan hänföras till inkomstslaget kapital.

3.3 Inkomstslaget kapital

Till inkomstslaget kapital räknas inkomster och utgifter på grund av innehav av tillgångar och skulder, och i form av kapitalvinster och kapitalförluster, 41 kap. 1 §. Utdelningar, inkomster och alla andra inkomster på grund av innehav av tillgångar samt vinst vid avyttringar av tillgångar tas upp som kapitalintäkt.⁹¹ Påminnelsevis beskattas juridiska personers inkomst i inkomstslaget näringsverksamhet oaktat inkomstens karaktär.

All avkastning på kapital sker genom en successiv värdeökning som realiseras i utbetalning, exempelvis som utdelning från aktiebolag eller intäkt från avyttring av tillgång.⁹² Gemensamt är att en värdestegring sker på en kapitaltillgång, och det är detta, överskjutande värde, som tas upp till beskattning i inkomstslaget kapital.

Skattesatsen för kapitalinkomster som ska tas upp till beskattning är proportionerlig och uppgår till 30 procent i statlig inkomstskatt på överskottet i inkomstslaget.⁹³ Utdelning och kapitalvinst på andelar i onoterade bolag kvoterar och tas upp till fem sjättedelar, medförande en skattesats om 25 procent.⁹⁴ Utdelning från fåmansaktiebolag på kvalificerade andelar kvoterar ytterligare till två tredjedelar och beskattas således med 20 procent upp till gränobeloppet eller över den s.k. takregeln.⁹⁵

3.4 Inkomstslaget tjänst

Till inkomstslaget tjänst hör alla fysiska personers inkomster som inte omfattas av inkomstslagen näringsverksamhet eller kapital. Inkomstslaget omfattar löner, arvoden, pensioner, förmåner och alla andra inkomster som erhålls på grund av tjänst.⁹⁶ Inkomstslaget fungerar på så vis likt en uppsamlingspost.⁹⁷ Framför allt rör det sig om tjänsteinkomster om lön och annan ersättning för

⁸⁹ Se 65 kap. 10 § IL.

⁹⁰ Se 65 kap. 3, 5 §§ IL och 3 kap. 1-3 §§ socialavgiftslagen (2000:980) (SAL).

⁹¹ Se 42 kap. 1 § och 41 kap. 2 § IL.

⁹² Se Lodin m.fl. (2023) s. 158.

⁹³ Se 65 kap. 7 § IL.

⁹⁴ Se 42 kap. 15 a § IL.

⁹⁵ Se 57 kap. 20 § IL.

⁹⁶ Se 11 kap. 1 § 1 st IL.

⁹⁷ Se prop. 1989/90:110 del 1 s. 308.

arbete, både inom och utom ramen för anställning. Även tillfälligt bedriven verksamhet vars inkomster inte hänförs till något inkomstslag beskattas i inkomstslaget tjänst.⁹⁸ Exempel härpå är ersättning för tillfälliga uppdrag utom ramen för anställningsförhållande såsom enstaka konsultuppdrag.

Inkomstslaget aktualiserar tre viktiga följder. Den första är att skattesatsen är progressiv för förvärvsinkomster. Marginalskatten kan som högst bli cirka 52 procent efter grundavdrag och utan hänsyn till skattereduktioner.⁹⁹ Den andra är att socialavgifter i utgångspunkt ska betalas på all skattepliktig tjänstein-täkt. Tillsammans med den allmänna löneavgiften uppgår full arbetsgivarupp-gift till 31,42 procent på bruttolönen för beskattningsåret 2023.¹⁰⁰ Full egen-avgift uppgår till 28,97 procent.¹⁰¹ För det tredje är tjänsteförsäljning i huvud-regel momspiktigt enligt mervärdesskattelagen.¹⁰² Mervärdesskatten är nor-malt 25 procent och ämnar belasta privatpersoners inköp av varor och tjäns-ter.¹⁰³

3.5 Kommentar

Det är ur flera hänseenden betydelsefullt att reda ut till vilket inkomstslag en inkomst hänför sig. Beskattningsskillnader mellan inkomstlagen kan variera kraftigt.¹⁰⁴ Det beror dels på att beräkningsmetoderna är olika, dels varierar skattesatserna inkomstlagen emellan, från 20,6 procent i inkomstslaget när-ingsverksamhet till proportionell beskattning om 30 procent eller, beroende på kvoteringsregler, lägre i inkomstslaget kapital, till progressiv beskattning med en högsta marginalskatt om cirka 52 procent.¹⁰⁵ Dessutom utgår i ut-gångspunkt socialavgifter på ersättningar för tjänster belastande arbetsgiva-ren alternativt den enskilde näringsidkaren och mervärdesskatt belastande konsumenten.

⁹⁸ Se Lodin m.fl. (2023) s. 117.

⁹⁹ Först utgår en kommunal inkomstskatt. I genomsnitt för landets kommuner uppgår den till 32,24 procent år 2023 (SCB (2022)). För inkomster överstigande en skiktgräns som för beskattningsåret 2023 är 598 500 kr (efter grundavdrag), utgår därutöver en statlig inkomst-skatt om 20 procent avseende den del av inkomsten som överstiger skiktgränsen (65 kap. 5 § IL jfr 63 kap. 2-5 §§ IL). Jfr Tjernberg (2019) s. 14 f. Kommunalskattesatsen skiljer sig från kommun till kommun, varför den högsta marginalskatten kan variera.

¹⁰⁰ Normalt ombesörjs avgiftsbetalningen av en arbetsgivare (arbetsgivaravgifter), men i avsaknad därpå betalar den skattskyldige avgifterna själv genom s.k. egenavgifter. Arbetsgi-varavgifterna är 19,80 procent av avgiftsunderlaget motsvarande bruttolönen. Tillsammans med den allmänna löneavgiften om 11,62 procent på samma underlag, uppgår full arbets-givaravgift till 31,42 procent på bruttolönen för beskattningsåret 2023. Full egenavgift upp-går till 28,97 procent (3 kap. 12-13 §§ SAL och 2-3 §§ lag (1994:1920) om allmän löneav-gift.). Se också 2 kap. 24 och 26 §§ SAL samt 1 och 3 §§ lag (1994:1920) om allmän löne-avgift.

¹⁰¹ Se 3 kap. 12-13 §§ SAL och 2-3 §§ lag (1994:1920) om allmän löneavgift.

¹⁰² Se 3 kap. 1 § p. 3 och 10 kap. 2 § mervärdesskattelag (2023:200) (ML).

¹⁰³ Se 9 kap. 2 § ML.

¹⁰⁴ Se Lodin m.fl. (2023) s. 149.

¹⁰⁵ Se Lodin m.fl. (2023) s. 240 f. och 65 kap. 3 §, 65 kap. 5 § IL.

Slutligen riskerar en felaktig deklaration resultera i skattetillägg eller skattebrottsåtal.¹⁰⁶ Den huvudsakliga skillnaden mellan påföljderna är att det saknas uppsåtskrav beträffande skattetillägg, medan det för skattebrott krävs att personen uppsåtligen har lämnat en oriktig uppgift.¹⁰⁷ Ett rent misstag eller en missbedömning av ett oklart rättsläge kan alltså rendera ett kostsamt skattetillägg, i normalfallet 40 procent av den skatt som inte skulle tas ut om den oriktiga uppgiften godtagits.¹⁰⁸ En felbedömningen kan visserligen befria skattskyldig från skattetillägget helt eller delvis.¹⁰⁹ Likväl har fullt skattetillägg påförts individer som förlitat sig på riktigheten i och jämförbarheten med tidigare underrättsavgöranden i mål rörande carried interest när rättsläget av många ansetts oklart.¹¹⁰

¹⁰⁶ Se 2 § skattebrottslag (1971:69) och 49 kap. 4-5 §§ skatteförfarandelagen (2011:1244) (SFL). En person kan dock inte bli föremål för skattetillägg och samtidigt dömas för skattebrott såvitt båda processerna avser samma oriktighet. Detta enligt principen förbudet mot dubbelbestraffning enligt NJA 2013 s. 502 (ne bis in idem). Artikel 4 i Europakonventionens sjunde tilläggsprotokoll och artikel 50 i EU:s rättighetsstadga innebär en rätt att inte bli lagförd eller straffad två gånger för samma brott eller gärning.

¹⁰⁷ Se 2 § skattebrottslag (1971:69) och 49 kap. 4-5 §§ SFL.

¹⁰⁸ Se 49 kap. 11 § skatteförfarandelagen (2011:1244) (SFL).

¹⁰⁹ Se 51 kap. 1 § SFL

¹¹⁰ Se Gunne, Skattenytt 2019 s. 75.

4 Private equity-fond enligt brittisk limited partnership-modell

4.1 Inledning

Private equity är en av många engelsk-finansiella termer som kommit att bli vedertaget även i Sverige. Begreppet refererar till investeringar av riskkapital i företag som inte är börsnoterade. Med riskkapital avses investeringar som görs i utbyte mot ägarandel i investeringsobjektet, en andel i bolagets eget kapital.¹¹¹ Private equity-fonder genomför riskkapitalinvesteringar på den onoterade marknaden.

Sverige utmärker sig i EU som den näst största private equity-marknaden i förhållande till landets ekonomi.¹¹² Den private equity-kapitaliserade marknaden har i stort en stark påverkan på svensk ekonomi.¹¹³ En bestående ökning av Sveriges BNP med mellan 3,5–4,7 procent har beräknats kunna härledas till private equity-investeringar.¹¹⁴ Merparten riskkapitalinflöde till svenska onoterade bolag kommer från utlandet.¹¹⁵

Vanligen är private equity-fonder verksamma i Europa registrerade som limited partnerships i England, Guernsey eller Jersey.¹¹⁶ Läsaren ska fortsättningsvis få stifta bekantskap med sådana partnerskap.

4.2 Allmänt om private equity-fonder

Att investera på den onoterade marknaden är förenat med svårigheter. Processen att välja ut lämpliga investeringsobjekt på den onoterade marknaden har beskrivits som kompetenskrävande, fordrande en särskild expertis och erfarenhet.¹¹⁷ Transaktionskostnaderna i private equity är höga och till skillnad från den noterade marknaden erbjuds inte potentiella investerare en reglerad, effektiv marknadsplats.¹¹⁸ Vidare är insynen i onoterade bolags angelägenheter mer begränsad i jämförelse med börsnoterade bolag som omfattas av

¹¹¹ Se Nyman m.fl. (2012) s. 15 f.

¹¹² Se SVCA (2022a) s. 1.

¹¹³ År 2020 var cirka 243 000 personer anställda i Private Equity-kapitaliserade bolag. Från 2012 fram till 2021 tillfördes närmare 300 miljarder kronor i svenska företag vars lönsamhet ökat med 53 procent i genomsnitt med Private Equity engagemanget. Private Equity investeringarna har medfört en bestående ökning av Sveriges BNP med mellan 3,5–4,7 procent. För vidare läsning och referens till angivna siffror se SVCA (2022a) s. 1 och 16 samt SVCA (2022b) s. 1.

¹¹⁴ Se SVCA (2022a) s. 19.

¹¹⁵ Utlandskapital svarade närmare bestämt för 75 procent för år 2011. Se Nyman m.fl. (2012) s. 30; Riskkapitalaktiviteten helåret 2011, SVCA, 2012.

¹¹⁶ Se Nyman m.fl. (2012) s. 37 och Stefanova (2015) s. 6.

¹¹⁷ Se Nordic capital-målet.

¹¹⁸ Med möjlighet att investera direkt via depåkonto och följa värdeutvecklingen korresponderande mot marknadens prissättning i realtid.

särskilda informationsgivningskrav.¹¹⁹ Börsbolagen har dessutom sedan tidigare genomgått en ingående granskningsprocess inför börsnotering.¹²⁰

Affärsidén hos fondetablerarna är kort sagt att kapitalisera på en investeringsstrategi och på den kunskap om den onoterade marknaden andra investerare saknar.¹²¹ Därefter tar förädlingsarbetet vid, fondens nyckelpersoner engagerar sig ofta som styrelseledamöter i de onoterade bolagen fonden investerat i, de s.k. portföljbolagen, och tar aktivt del i bolagens styrning.¹²²

Fonden tillför portföljbolagen kapital, kompetens, nätverk, ägarstyrning och kredibilitet. I bästa fall skapas därigenom mervärde, realiserbart genom avyttring som resulterar i vinst hos fonden och en avkastningspremie hos investerarna i jämförelse med alternativinvesteringar såsom på börsen, arvoden och kostnaderna till trots.¹²³ Historiskt sett finns det också fog för att förvänta sig en avkastningspremie i jämförelse med den noterade marknaden. Private Equity-fonder presterade, i genomsnitt, nästan tre gånger högre avkastning än det europeiska börsindexet MSCI Europe mellan åren 1987 och 2020.¹²⁴

4.3 Limited partnership-modellen

4.3.1 Private Equity-fonder enligt limited partnership-modell

Ekonomiskt rationella investerare är intresserade av att behålla så stor del av eventuell vinst som möjligt. Ett för fondstrukturvalet väsentligt inslag är därför att minimera skatteavbränningen från vinsterna.¹²⁵ Den skattemässiga ambitionen med en fondstruktur enligt limited partnership-modell är att investerarna enbart ska beskattas i sina hemviststater och undvika beskattning jämte fonden i det land fonden etablerats. Fonden ska därför helst vara transparent, dvs. inte utgöra något beskattningsbart subjekt. Regelverken i England, Guernsey och Jersey åstadkommer detta och anses dessutom beprövade samt åtnjuter de internationella investerarnas förtroende.¹²⁶

Private equity-fonder kan struktureras på många olika sätt utefter behov.¹²⁷ Dessutom skiljer sig investeringsobjekten åt. En fonds strategi och villkor kan inbegripa investeringar i bolags tidiga livscykel (venture capital), en annan

¹¹⁹ Se 8 kap. 5 § och 16–17 kap. lag (2007:528) om värdepappersmarknaden (VPML).

¹²⁰ Se Regelverk för emittenter Nasdaq Stockholm (2019) s. 10 ff.

¹²¹ Se Finansdepartementets promemoria (2012) s. 38.

¹²² Se Nordic capital-målet.

¹²³ Se Nyman (2012) s. 24 och Staberg, Skattenytt 2006. s. 115.

¹²⁴ Se SVCA (2022a) s. 14. Statistiken avser s.k. buyout-fonder. Sådana fonder investerar i ett bolags mognare fas till skillnad från venture capital som avser investeringar bolags tidiga utvecklingsfas.

¹²⁵ Se Nyman (2012) s. 37 f.

¹²⁶ Se Nordic Capital-målet och Nyman (2012), s. 37 f. Svenska private equity-fonder existerar och ibland i form av aktiebolag. Men saknar då ansvarsuppdelningen en kommanditliknande sammanslutningsform erbjuder med begränsat respektive obegränsat ansvar.

¹²⁷ Finansdepartementet promemoria 2012 s. 38.

investerar när bolaget nått en mognare lönsamhetsfas (buy-out). Alternativt investerar fonden i andra fonder, s.k fond-i-fond.¹²⁸

Det finns knappast *en* fondstruktur optimalt anpassad för samtliga upptänkliga syften och behov. Även om strukturerna varierar mellan olika fonder, är grundupplägget likartad för de flesta andra internationella riskkapitalfonder verksamma på private equity-marknaden.¹²⁹ Uppsatsen ska inte betungas med alla upptänkliga fondkonstruktioner. En sådan framställning skulle bli alltför omfattande och föga användbar i förhållande till uppsatsens syfte och frågeställningar. Utredningen inriktas på den typ av fond många aktörer inom private equity använder för investeringar i bolags tidiga tillväxtfas (venture capital) och i bolags mognare fas (buy-out).¹³⁰ Nämligen en kontraktsrättslig fond formad enligt limited partnership-modell etablerad i Jersey, Guernsey eller England.¹³¹

4.3.2 En typisk limited partnership-fondstruktur i Jersey, Guernsey eller England

I syfte att ge läsaren en introducerande övergripande bild över grundkonceptet, presenteras nedanstående figur.

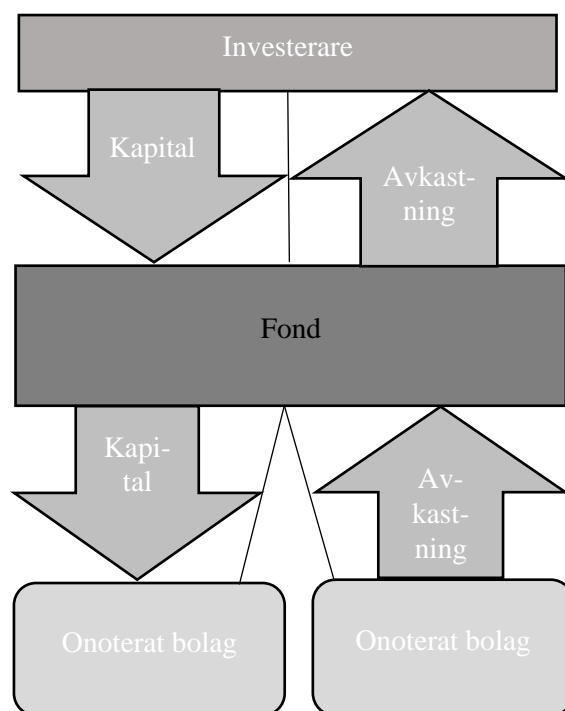

Bild 1: Investerare tillför fonden kapital i utbyte mot ägarandel i fondens tillgångar. Fonden väljer ut lämpliga investeringsobjekt (portföljbolag) på den

¹²⁸ Se Nyman m.fl. (2013) s. 29 f.

¹²⁹ Se bild 2 under avsnitt 4.2.1, Bergkvist m.fl., Svensk Skattetidning 2011:4 s. 333 samt Nordic capital-målet.

¹³⁰ Se Von Bahr, Skattenytt 2014 s. 157. För vidare läsning om distinktionen mellan venture capital och buy-out se Nyman m.fl. (2012) s. 16 f.

¹³¹ Se bild 2 nedan.

onoterade marknaden som fonden förvärvar ägarandel i. När portföljbolagen avyttras helt eller delvis och fonden avvecklas och likvideras uppstår eventuellt vinst, en avkastning på investerat kapital som fördelas bland investerarkollektivet.

Bilden ovan kan vara bra att hålla i minne fortsättningsvis när strukturbilden kompliceras. I verkligheten är nämligen fondstrukturerna betydligt mer komplexa. Utredningen fokuserar på de typiska kännetecknen som är avgörande för den skatterättsliga bedömningen. Närmare besett ser grundstrukturen normalt ut på följande sätt:

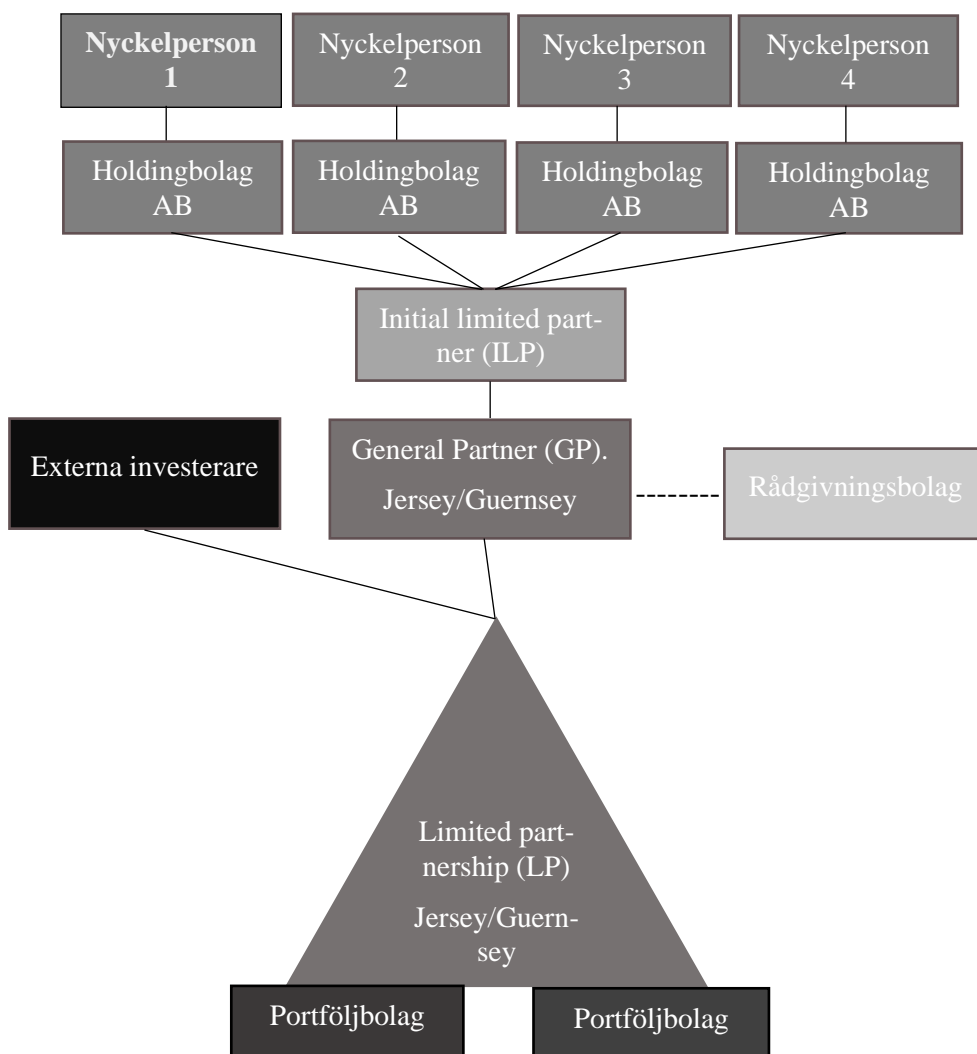

Bild 2.¹³²

Limited partnership-modellen, som bilden ovan illustrerar, framhävs vara den globalt ledande fondstrukturen på private equity-marknaden.¹³³ Fonder strukturerade på detta sätt kan liknas vid kommanditbolag hemmahörande i Jersey,

¹³² Bilden är inspirerad av illustrationen i Bergkvist m.fl., Svensk Skattetidning 2011:4 s. 333.

¹³³ Se Allen & Gledhill (2020) promemoria.

England eller i Guernsey. Ena bolagsmannen kallad general partner (GP) är obegränsat ansvarig för fondens förpliktelser i likhet med komplementär och de andra bolagsmännen, investerarna, är såsom begränsat ansvariga kommanditdelägare.¹³⁴ Fondstrukturen har också liknats vid handelsbolagsliknande sammanslutning.¹³⁵ Kommanditbolagsjämförelsen synes dock mer träffande med tanke på den kommanditbolagsliknande ansvarsuppdelningen mellan fondens parter.¹³⁶

4.3.2.1 Nyckelpersonerna

Nyckelpersonerna, partners, grundarna, key executives, benämningarna är många för fondens initiativtagare. För enkelhetens skull används fortsättningsvis benämningen nyckelpersonerna.

Nyckelpersonernas strukturella anknytning till fonden tar ofta sin början i respektive persons holdingbolag. Inför fondetableringen bildar nyckelpersonerna ibland ett gemensamt bolag, initial limited partner (ILP), i vilket nyckelpersonerna genom sina holdingbolag äger andelar i. ILP-bolaget kan beskrivas utgöra nyckelpersonernas förlängda arm. Genom det bolaget finansierar nyckelpersonerna fondetableringen och investerar i fonden.¹³⁷ Normalt tillskjuter de kapital uppgående till 1–3 procent av fondens tillgångar.¹³⁸ De externa investerarna kräver nämligen att grundarna deltar i risktagandet jämte de själva.¹³⁹ Ett annat krav är att nyckelpersonerna ska engagera sig i fondens verksamhet på heltid.¹⁴⁰

Fondetableringen är förenad med stor administrativ och ekonomisk börda. I Nordic capital-målet uppgick t.ex. kostnaderna till ca 40 miljoner kr.¹⁴¹ Majoriteten etableringsförsök misslyckas med följden att samtliga nedlagda kostnader går förlorade. Det är normalt enbart nyckelpersonerna som genom deras indirekta ägande i ILP-bolaget står denna risk. Mer sällan åtar sig även de externa investerare risken i utbyte mot rätt till carried interest.¹⁴²

ILP-bolaget bildar i sin tur ett dotterbolag benämnt generalpartner (GP).¹⁴³ Resultatet blir att nyckelpersonerna direkt eller indirekt äger och kontrollerar GP-bolaget. Bolagets styrelse består emellertid av oberoende,

¹³⁴ Se Von bahr, Skattenytt 2014 s. 157. Jfr 2 § lag (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag.

¹³⁵ Se t.ex. Staberg, Skattenytt 2006 s. 115 och Gunne, Svensk Skattetidning 2019:2 s. 75 ff.

¹³⁶ Jfr 1 kap. 1 och 2 §§ lag (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag. Redogörelsen för fondstrukturen i Nordic capital-målet samt Von bahr, Skattenytt 2014 s. 157.

¹³⁷ Se Nordic capital-målet.

¹³⁸ Se finansdepartementets promemoria (2012) s. 37 ff, s. 52 f., och Nordic Capital-målet.

¹³⁹ Se Staberg, Skattenytt 2022 s. 604.

¹⁴⁰ Se Finansdepartementets promemoria (2012) s. 39.

¹⁴¹ Se Nordic Capital-målet.

¹⁴² Ibid.

¹⁴³ Ibid.

investeringskunniga personer.¹⁴⁴ Nyckelpersonerna är vidare vanligtvis anställda eller delägare i rådgivningsbolag knutet till fonden via ett rådgivningsavtal med GP-bolaget.¹⁴⁵

I slutändan utövar nyckelpersonerna inflytande över fonden i åtskilliga framträdande roller. Dels som pådrivande och ansvariga för fondens etablering, dels som dess rådgivare, dels som investerare och slutligen som delaktiga i förädlingen av portföljbolagen i egenskap av styrelseledamöter i desamma.¹⁴⁶

4.3.2.2 *General partner (GP-bolaget)*

GP-bolaget, i dess roll och egenskap av vad som kan liknas vid komplementär i kommanditbolag ansvarar för att fullgöra fondens förpliktelser.¹⁴⁷ GP-bolagets styrelse fattar investeringsbesluten och sköter fondens administrativa arbete.¹⁴⁸ I somliga fonder fattar en särskild kommitté bestående av GP-bolagets företrädare och de externa investerarna besluten.¹⁴⁹ GP-bolagets styrelseledamöter är oberoende i förhållande till nyckelpersonerna och övriga investerare på analysunderlag från rådgivningsbolaget. Styrelseledamöterna bor eller bosätter sig oftast där förvaltningsbolaget är beläget, dvs. normalt Jersey eller Guernsey.¹⁵⁰

Det administrativa arbetet består i bland annat att under etableringsfasen bedriva omfattande marknadsföring gentemot potentiella investerare och sedermera anlita en mängd olika rådgivare, t.ex. advokater, konsulter och rådgivningsbolag i olika länder. Konsulteringen sker på grund av att särskild expertis krävs i olika områden, t.ex. för att sy ihop avtalen mellan fondens parter, förhandla med fondens övriga parter och skaffa erforderligt tillstånd.¹⁵¹

4.3.2.3 *Rådgivningsbolag*

Rådgivningsbolaget ingår inte formellt i fondstrukturen.¹⁵² Dess delaktighet i och anknytning till fondens verksamhet i realiteten gör dock bolaget till en betydelsefull och beaktansvärd kugge i strukturen. Det är i rådgivningsbolaget arbetet med att ta fram intressanta investeringsprospekt sker. Arbetet är tids- och resurskrävande. Bolaget har anställda som erhåller lön och annan ersättning för deras arbete i bolagets s.k. rådgivningsteam. Bland de

¹⁴⁴ Se Von Bahr, skattenytt 2014 s. 157 f. och Staberg, skattenytt 2022 s. 604. Se även nedan 4.3.2.3

¹⁴⁵ HFD 2014 ref. 71. Bergkvist m.fl., Svensk Skattetidning 2011:4 s. 333.

¹⁴⁶ Se Berndt och Nilsson, Svensk Skattetidning 2014:10 s. 811.

¹⁴⁷ Se Limited partnership act 1907 section 4.2, The Limited Partnerships (Guernsey) law 1995 guernsey section 2(a)(ii) och Limited parnterships (jersey) law 1994 section 11.

¹⁴⁸ Se Von Bahr, Skattenytt 2014 s. 157 f. och Nordic Capital-målet.

¹⁴⁹ Se Nyman (2012) s. 36 f.

¹⁵⁰ Se Bergkvist m.fl., Svensk Skattetidning 2011:4 s. 334.

¹⁵¹ Se Nordic Capital-målet.

¹⁵² Illustreras i bild 2.

heltidsanställda i rådgivningsbolaget återfinns nyckelpersonerna vilka uppbär hög lön för sitt arbete.¹⁵³

Rådgivningsbolaget ingår ett långtidsavtal med GP-bolaget och tar betalt enligt cost plus-metod, dvs. arvodet motsvarar rådgivningsbolagets kostnader inklusive skälig vinst.¹⁵⁴

4.3.2.4 *Externa investerare (limited partners)*

De externa investerarna placerar kapital i fonden i utbyte mot att fonden förväntas generera avkastning. För detta betalar de en premie innefattande fast förvaltningsarvode och carried interest. Deras tillgångar i fonden är normalt låsta under fondens bestämda livslängd, fonden är under den tiden stängd för både in- och utträde.¹⁵⁵ De externa investerarna har till skillnad från nyckelpersonerna enbart ett begränsat ansvar för fondens åtaganden, liknande komplementär i kommanditbolag – de kan högst förlora sitt investerade kapital.¹⁵⁶

Den typiske externa investeraren är en institutionell aktör såsom pensionsfond eller försäkringsbolag.¹⁵⁷ Andra aktörer är börsnoterade riskkapitalbolag, banker, statliga företag och stiftelser.¹⁵⁸ Även privatpersoners investeringar utgör en inte obetydlig andel av fondernas kapitalansamling.¹⁵⁹

4.3.2.5 *Limited Partnership (LP)*

Limited partnership utgör vad som kan beskrivas som själva fonden i vilken marknadsförd investeringsstrategi omsätts i praktiken via innehav, förvärv och avyttringar av andelar i portföljbolag. En fondstruktur behöver inte bestå av ett enda LP. Den kan utgöras av flera, exempelvis fem som var fallet i HFD 2020 ref. 68.¹⁶⁰ Associationsrättsligt bildas partnerskapet enligt särskilda lagregler i Jersey, Guernsey eller England.¹⁶¹ Fonden förvaltas och företräds av GP-bolaget.¹⁶²

¹⁵³ Se Nordic capital-målet och Bergkvist m.fl., Svensk Skattetidning 2011:4 s. 333, Von Bahr, Skattenytt 2017 s. 590.

¹⁵⁴ Se Von Bahr, Skattenytt 2014 s. 15 och Finansdepartementets promemoria 2012 s. 40.

¹⁵⁵ Se Skatteverkets ställningstagande 'Beskattning av obegränsat skattskyldiga investerare i utländska riskkapitalfonder i form av limited partnerships i Jersey m.fl.' dnr 8–1672655 under avsnitt 4.1.

¹⁵⁶ Se Limited partnership act 1907 section 4(2B.b), The Limited Partnerships (Guernsey) law 1995 guernsey section 2(b)(iii) och Limited partnerships (jersey) law 1994 section 11.

¹⁵⁷ Se SVCA (2023) s. 3 och Von Bahr, Skattenytt 2014 s. 157.

¹⁵⁸ Se Nyman (2012) s. 29 och finansdepartementets PM s. 37.

¹⁵⁹ Se SVCA (2023) s. 5 – Ungefär 8 procent av private Equity-kapitalet anskaffades från privat-personer och family offices.

¹⁶⁰ HFD 2020 ref. 68 p.4.

¹⁶¹ Se The Limited Partnerships (Jersey) Law 1994, SEPARATE LIMITED PARTNERSHIPS (JERSEY) LAW 2011, The Limited Partnerships (Guernsey) Law, 1995, och the limited partnerships act 1907 (Storbritannien).

¹⁶² Se avsnitt 4.3.2.3.

Ett partnerskap är varken en juridisk person eller ett skattesubjekt enligt engelsk rätt, men ska registreras och uppfylla åtskilliga formella krav.¹⁶³

4.3.2.6 *Limited Partnership Agreement (LPA-avtal)*

GP-, ILP-bolagen och de externa investerarna träffar ett omfattande partnerskapsavtal i samband med fondbildandet, ett s.k Limited Partnership Agreement (LPA).¹⁶⁴ Avtalet innehåller alla väsentliga villkor avseende bolagsmännens inbördes rättigheter och skyldigheter i LP-bolaget, däribland resultatfördelningsvillkoren.¹⁶⁵

4.3.2.7 *Resultatfördelning (carried interest)*

En gemensam nämnare för fondtypen är att förvaltaren (GP-bolaget) utöver en fast årlig avgift (förvaltningsarvode) erhåller en särskild andel av vinsten (carried interest) när vissa villkor uppfylls. Vanligast är att överenskommelsen mellan investerare och GP-bolaget ger de externa investerarna och nyckelpersonerna rätt att erhålla satsat kapital inklusive vinst i förhållande till respektives kapitalinsats upp till en viss nivå. En investering om 1 procent ger således en rätt att ta del av 1 procent av vinsten utöver att få tillbaka kapitalinsatsen (pro rata). Överstiger uppkommen vinst i fonden den avtalade avkastningsnivån (IRR, internal rate of return) om normalt 6-8 procent berättigas GP-bolaget 20 procent av denna överskjutande del och de externa investerare resterande 80 procent.¹⁶⁶ Eftersom nyckelpersonerna normalt står för 1–3 procent av den totala kapitalinsatsen, men genom deras indirekta ägarandel i GP-bolaget, erhåller 20 procent av vinsten över en viss nivå, blir fördelningen genom den särskilda vinstandelen motsvarande 17–19 procent asymmetriskt stor. Inte sällan utlöser denna vinstandel utbetalningar om hundratals miljoner.¹⁶⁷ Vinstallokeringen blir i vissa fall åter pro rata skulle vinsten överstiga 24 procent.¹⁶⁸

I praktiken är avkastningskravet närmare 10-15 procent i nettovinst innan carried interest utgår på grund av alla kostnader. Nivån kallas för hurdle rate.¹⁶⁹ Det tål understrykas att det är fråga *om* den ska utgå. Rättigheten i sig torde

¹⁶³ Limited Partnerships Act 1907 section 5, The Limited Partnerships (Jersey) Law 1994 section 4,8 The Limited Partnerships (Guernsey) Law, 1995 section 8.1, 9a och L. Staberg skattenytt 2006 s. 115 (121 f.) och Von bahr 2014 s. 157.

¹⁶⁴ Se Nordic Capital-målet.

¹⁶⁵ Se HFD 2014 ref. 71.

¹⁶⁶ Se Nyman m.fl. s. 37 och Se Finansdepartementets promemoria, 2012 s. 49. Staberg, Skattenytt 2022 s. 606 och Von bahr, Skattenytt 2014 s. 157. Övriga investerares rätt till avkastning begränsas därigenom till en faktor om 0,8 gånger sin vinstandel pro rata över hurdle rate-nivån. Med andra ord skulle extern investerares innehav på 10 procent medföra en rätt till 1,76 procent av fondens totala avkastning istället för 2 procent om fonden genererar 20 procent i avkastning.

¹⁶⁷ Ibid.

¹⁶⁸ Se Gunne, Svensk Skattetidning 2019:2 s. 75.

¹⁶⁹ Se Bergkvist m.fl, Svensk Skattetidning 2011:4 s 333 f. Se också Berndt & Nilsson, Svensk Skattetidning 2014:10 s. 811.

dock inte vara värdelös. Grefberg och Gunne jämför carried interest med en option betingande ett stort marknadsvärde.¹⁷⁰

4.4 Kommentarer

Läsaren har introducerats till hur riskkapitalfonder inom Private Equity är uppbyggda. Det står klart att fondens nyckelpersoner innehar åtskilliga viktiga roller och att de har rätt till en särskild vinstandel övriga investerare saknar.

Deras rådgivarroll som anställda i rådgivningsbolaget till fonden har ifrågasatts i ljuset av den carried interest som i slutändan uppbärs av desamma. Sett till strukturen och avtalet mellan fondens parter är rådgivningsbolaget i vilket nyckelpersonerna verkar, en utomstående part som saknar exekutiv makt över fondens förvärvsval. Skatteverket har argumenterat utifrån att de civilrättsliga avtalen har en annan verklig innebörd, den att rådgivningsbolaget i verkligheten stod för både analys och beslut. Att den fullständiga makten och kontrollen med andra ord fanns hos rådgivningsbolaget vars arbete belönades med carried interest.¹⁷¹

LP-bolaget, GP-bolaget och de externa investerarna bildar vad som benämns fonden trots att någon egentlig fond strikt taget inte förekommer i strukturen.¹⁷² Fonden bildas på kontraktsrättslig grund men omgärdas samtidigt av lagstiftning som pekar ut partnerskapet som en verklighet. Nästa avsnitt handlar om hur den avtalskonstruerade fonden ska klassificeras och behandlas ur svensk synpunkt.

¹⁷⁰ Se Grefberg, Carl, 'Debatt: Marknadsvärdet av rätt till carried interest är inte noll', Balans nr. 2 2012. Se också Gunne, Svensk Skattetidning 2019:2 s. 75 ff.

¹⁷¹ Se Nordic Capital-målet.

¹⁷² Ibid. Jfr Von bahr skattenytt 2014 s. 157.

5 Inkomstskatterättslig klassificering av limited partnership bildade i Jersey, Guernsey eller England

5.1 Inledning

Hur ovanbeskrivna fondkonstruktion klassificeras enligt svensk inkomstskattelag är en väsentlig fråga för den skattskyldige investeraren i fonden, inte minst sett till de olika beskattningskonsekvenserna klassificeringen medför och därmed för frågan hur personen ska deklarerat. Klassificeringen avgör nämligen bland annat om fonden ska betraktas som ett skattesubjekt (icke-transparent) eller inte (transparent).¹⁷³ Samtidigt är det, som kommer framgå, långtifrån alltid en alldeles enkel uppgift den skattskyldige står inför.¹⁷⁴ Med tanke på de allvarliga följderna i form av skattetillägg oriktiga uppgifter i deklARATIONEN riskerar leda till, bör den skattskyldige grundligt analysera vilken klassificering fonden faller inom enligt inkomstskattelagen då det påverkar hur han eller hon ska deklarerat sin inkomst.¹⁷⁵

5.2 Klassificering

Till en början ska framhållas att de termer och uttryck som används i inkomstskattelagen, exempelvis aktiebolag och juridisk person, också omfattar motsvarande utländska företeelser. Motsvarigheten gäller dock endast om inget annat framgår.¹⁷⁶ Termen utländsk juridisk person definieras lex specialis i 6 kap. 8 § IL.¹⁷⁷

Ur svensk skatterättslig synvinkel kan utländska företagsformer falla inom någon av följande utkristalliserade kategorier:

1. Utländsk juridisk person.¹⁷⁸ Två underkategorier vartill definitionen för utländsk juridisk person måste vara uppfylld är följande:
 - i) I utlandet delägarbeskattad juridisk person.¹⁷⁹
 - ii) Utländskt bolag.¹⁸⁰

¹⁷³ Se Mattsson, Skattenytt 2000 s. 100.

¹⁷⁴ Se Staberg, Skattenytt 2006 s. 125.

¹⁷⁵ Se 49 kap. 4 och 5 §§ SFL.

¹⁷⁶ Se 2 kap. 2 § IL.

¹⁷⁷ Se 2 kap. 3 § in fine IL.

¹⁷⁸ Se 6 kap. 8 § IL, jfr 2 kap. 3 § 5 st IL.

¹⁷⁹ Se 5 kap. 2 a § IL.

¹⁸⁰ Se 2 kap. 5 a § IL.

2. Omfattas inte partnerskapet av definitionen för utländsk juridisk person, återstår inget annat än att betrakta fonden som ett enkelt bolag.¹⁸¹

I logisk ordning prövas således först om sammanslutningen klassificeras som en utländsk juridisk person. Definitionen i 6 kap. 8 § IL härom lyder på följande vis:

Med utländsk juridisk person avses en utländsk association om, enligt lagstiftningen i den stat där associationen hör hemma,

1. den kan förvärva rättigheter och åta sig skyldigheter,
2. den kan föra talan inför domstolar och andra myndigheter, och
3. enskilda delägare inte fritt kan förfoga över associationens förmögenhetsmassa.

Vilken klassifikation sammanslutningen har enligt lagstiftningen i dess hemstat saknar för svensk skatterättsligt vidkommande betydelse i bedömningen.¹⁸² Vad som innefattas i begreppet ”juridisk person” och vilka kriterierna är i en rättsordning sammanstrålar inte nödvändigtvis med svensk rättsordning.¹⁸³ I RÅ 1997 ref. 36 fann HFD exempelvis ett tyskt Kommanditgesellschaft som inte klassificeras som en juridisk person enligt tysk rätt, vara en utländsk juridisk person enligt inkomstskattelagen.¹⁸⁴ Gällande rätt i sammanslutningens hemstat spelar emellertid roll i ett annat avseende. Avgörande är nämligen om fonden sett till dess egenskaper och kännetecken enligt det utländska landets civilrätt uppfyller den svenska definitionens uppställda rekvisit. Annorlunda uttryckt ska fonden enligt de civilrättsliga regler i landet fonden är etablerad, kunna förvärva rättigheter och åta sig skyldigheter, kunna föra talan inför domstol samt förbjuda enskilda delägare från att fritt förfoga över associationens förmögenhetsmassa. Detta fordrar i sin tur en ingående analys av det landets lagstiftning i varje enskilt fall.¹⁸⁵

Partnerskap etablerade i Guernsey saknar, enligt lagstiftningen där, uttryckligen rättskapacitet.¹⁸⁶ Vad gäller partnerskap stiftade i England och Jersey kan detsamma utläsas ur regleringen.¹⁸⁷ Spörsmålet är då om ifrågakvarande partnerskap ändå ska anses vara en utländsk juridisk person enligt svensk rätt. Staberg anförde år 2006 att enligt då gällande rätt, brast åtminstone

¹⁸¹ Se Andersson m.fl., Inkomstskattelagen (4 oktober 2023, version 23a, JUNO), kommentaren till 6 kap. 8 § och Staberg, Skattenytt 2006 s. 118 f.; SOU 2005:19 s. 17 och prop. 2004/06:27 s. 16.

¹⁸² Se prop. 1989/90:47 s. 17.

¹⁸³ Se Staberg, Skattenytt 2006 s. 116.

¹⁸⁴ Jfr Mattsson, Skattenytt 2000 s. 102.

¹⁸⁵ Se Staberg, Skattenytt 2006 s. 125.

¹⁸⁶ Se The Limited Partnerships (Guernsey) Law, 1995 section 9a.

¹⁸⁷ Se Staberg, skattenytt 2006 s. 122; limited partnership act 6.1.

rättshandlingsförmågerekvisitet för sådana brittiska partnerskap.¹⁸⁸ På senare tid synes rättsutvecklingen givit Staberg rätt.¹⁸⁹ Hans uppfattning vinner numera stöd i rättspraxis och Skatteverkets administrativa praxis.¹⁹⁰ HFD uttalade i ett mål från 2020 att:

Partnerskapen har bildats i Jersey av cirka 130 investerare. Ett partnerskap är en kontraktsrättslig konstruktion som i sig inte är en juridisk person eller skattesubjekt. Det kan inte ingå avtal eller inneha tillgångar eller skulder.¹⁹¹

I sista meningen i HFD:s uttalande understryks en icke-egenskap hos partnerskapet ”Det kan inte ingå avtal eller inneha tillgångar eller skulder”, som innebär att lagrekvisitets krav på att associationen ska kunna förvärva rättigheter och åta sig skyldigheter brister. Implikationen blir därför densamma som att HFD menar att partnerskapet inte är en utländsk juridisk person. HFD uttrycker däremot inte explicit att det rör sig om ett enkelt bolag. HFD fortsatte med följande uttalande:

[...] Genom denna speciella avtalskonstruktion har den egentliga äganderätten till fondförmögenheten således separerats från förvaltningen av tillgångarna. Det innebär att det är investerarna som gemensamt äger tillgångarna i fonden och som har rätt till avkastningen på dem i form av bl.a. ränteinkomster[...]¹⁹²

Att investerarna äger tillgångarna i fonden och har rätt till avkastningen på dem medför emellertid att partnerskapet klassificeras som ett enkelt bolag enligt Skatteverket.¹⁹³ Att partnerskapet är ett enkelt bolag följer dock redan av den inte är en utländsk juridisk person.¹⁹⁴ Men nämnda uttalanden och ställningstaganden synes inte ha underbyggts av en ingående analys av lagstiftningen i det land partnerskapet är etablerat, något som egentligen fordras i varje enskilt fall enligt 6 kap. 8 § IL.¹⁹⁵

Beträffande partnerskap i Jersey, Guernsey och England får ändå rättsläget i för närvarande anses tillnärmelsevis klarlagt via implikationerna av HFD:s uttalanden och genom studiet av landets lagstiftning där det framgår att partnerskapet i sig inte kan förvärva några skyldigheter eller rättigheter.¹⁹⁶

¹⁸⁸ Se Staberg, skattenytt 2006 s. 125 f.

¹⁸⁹ Något han poängterar i Staberg, Skattenytt 2022 s. 605.

¹⁹⁰ Se HFD 2020 ref. 68 och SKV:s ställningstagande (2022).

¹⁹¹ Se HFD 2020 ref. 68 p. 3.

¹⁹² Se HFD 2020 ref. 68 p. 24.

¹⁹³ Se SKV:s ställningstagande (2022) under avsnitt 2.

¹⁹⁴ Se sammanställningen klassificeringskategorier ovan och prop. 2004/05:27 s. 16 samt SOU 2005:19 s. 17.

¹⁹⁵ Se Mattsson, Skattenytt 2000 s. 102.

¹⁹⁶ Se avsnitt 4.3.2.6; Limited Partnerships Act 1907 section 5, The Limited Partnerships (Jersey) Law 1994 section 4,8 The Limited Partnerships (Guernsey) Law, 1995 section 8.1, 9a. Jfr Staberg, Skattenytt 2006 s. 121 f.

Limited partnerships etablerade i Jersey, Guernsey eller England är således enkla bolag ur svenskt skatterättsligt synsätt. Uppmärksammas ska emellertid att utländsk civilrätt, liksom svensk civilrätt, kan ändras hastigt. Förändringar i utländska regler och rättspraxis kan förstås medföra att en sammanslutning som tidigare inte ansetts vara en utländsk person med ens uppfyller rekvisiten i 6 kap. 8 § IL.

5.3 Enkelt bolag

5.3.1 Ett enkelt bolag bildas

Ett enkelt bolag föreligger om två eller flera har avtalat om att verka för ett gemensamt ändamål utan att rättsligen bilda någon annan typ av bolag.¹⁹⁷ En bolagsman kan verka för bolaget på två sätt. Antingen tillskjuter bolagsmannen en kapitalinsats eller så åtar denne sig att utföra arbete å bolagets räkning.¹⁹⁸

Avtalsingåendet sker formlöst; skriftligen, muntligen eller konkludent.¹⁹⁹ Personerna som ingår avtalet kan vara såväl fysiska som juridiska. Det är avtalet, avtalsförhållandet, som konstituerar det enkla bolaget.²⁰⁰

5.3.2 Enkelt bolags civilrättsliga status

Ett enkelt bolag utgör ingen juridisk person, bolaget kan varken äga egendom eller försättas i skuld.²⁰¹ Med andra ord saknar bolaget rättskapacitet.

Bolagsmännen har stor frihet att reglera vitt skilda inbördes frågor i bolagsavtalet. Avtalsfrihet råder. De kan t.ex. bestämma hur tillgångarna och skulderna respektive tillskott ska fördelas på bolagsmännen.²⁰² En vanlig bolagsavtalsmässig och praktiskt betydelsefull reglering mellan parterna är resultatfördelningen. Stumt tillfaller annars resultatet bolagsmännen lika, oaktat skulle bolagsmännens insatser vara olika stora. GP-bolaget skulle då t.ex. erhålla 50 procent av resultatet på en kapitalinsats om 1-3 procent. Resultatfördelningsavtalet sluts på de vanliga civilrättsliga sätten.²⁰³ Det vore alltså ingen överdrift att hävda att resultatfördelningsavtalet är nödvändigt för en någorlunda rimlig fördelning i jämförelse med dispositiv rätt.²⁰⁴ Vidare

¹⁹⁷ Se 1 kap. 3 § BL. Jfr Lodin m.fl. (2023) s. 463.

¹⁹⁸ Se Dotevall (2005) s. 111 ff.

¹⁹⁹ Se Kleist, Skattenytt 2006 s. 478.

²⁰⁰ Se Lindskog, Lagen om handelsbolag och enkla bolag (21 augusti 2019, JUNO) kommentaren till 4 kap. under avsnitt 1.1.1 och 2.2.1.

²⁰¹ Se 1 kap. 4 § BL.

²⁰² Se Lindskog, Lagen om handelsbolag och enkla bolag (21 augusti 2019, JUNO) kommentaren till 4 kap 1 § under avsnitt 3.1.

²⁰³ Se 4 kap. 2 § och 2 kap. 8 § BL. Se också Af Sandeberg, Lagen om handelsbolag och enkla bolag (1980:1102) 2 kap. 8 § 1 st, Karnov (JUNO) (besökt 2023-12-15).

²⁰⁴ I avsaknad av avtal fördelas resultatet mellan bolagsmännen lika, även om ena bolagsmannen endast tillskjutit 1 procent av det enkla bolagets tillgångar (2 kap. 8 § BL).

behöver inte insatserna vara, och är inte alltid, jämnt fördelade. Ena kan ha bidragit med affärsidén, kontaktnätverk och kompetens vida överstigande den andres insats, varför en större resultatandel tillfallande den förra kan anses befogad.

5.3.3 Enkelt bolags skatterättsliga status

Det enkla bolaget utgör inget eget skattesubjekt och kan sålunda inte bli föremål för någon skatt. Inkomsterna från bolagets verksamhet beskattas istället på delägarnivå. Det finns inga särskilda lagregler för beskattningen av intäkter bolagsmännen uppbär från det enkla bolaget. När fonden avyttrar portföljbolag är bolagsmännen, inte fonden i sig eller något annat subjekt, säljaren i skatterättslig mening. GP-bolaget och de externa investerarna ska sålunda anses ha avyttrat respektives andel i portföljbolagen. Varje delägare redovisar i konsekvens därmed inkomster till rätt inkomstslag, var för sig som om det enkla bolaget inte fanns.²⁰⁵ En intressant följd av det sistnämnda är att olika bolagsmän kan behöva hänföra inkomst från bolagsverksamheten till olika inkomstslag. Ena bolagsmannen kan t.ex. endast ha tillskjutit bolaget kapital, medan den andra bolagsmannen uteslutande stått för arbetsinsatser. För den första kan inkomsten vara hänförlig till inkomstslaget kapital, medan inkomsten hos den andre är en tjänstersättning.²⁰⁶ Det saknas också i övrigt lagregler för beskattning av verksamhet som bedrivs i enkelt bolag.²⁰⁷

Den mellan parterna civilrättsligt överenskomna resultatfördelningen godtas i huvudregel vid beskattningen. Annorlunda uttryckt följer beskattningen avtalet. Undantaget är om avtalet inte är företagsekonomiskt motiverat och innebär en obehörig inkomstöverföring eller annars framstår som orimlig och väsentligen skattemässigt betingad.²⁰⁸

Resultatfördelningen behöver inte nödvändigtvis överensstämma med bolagsmännens civilrättsliga äganderätt till fondtillgångarna.²⁰⁹ Möjligen skulle avtalet kunna förstås som att GP-bolaget förvärvar en större andel i fondtillgångarna än vad bolaget förvärvat endast sett till kapitalinvesteringen om 1-3 procent, dvs. att avtalet förskjuter andelsfördelningen i tillgångarna. Avtalet bör dock rimligen inte anses medföra en civilrättslig äganderättsövergång, åtminstone inte utan civilrättsligt grundad viljeförklaring. Andel i fondens resultat är en sak, andel i fondens tillgångar en annan. Dessutom har inte GP-bolaget rätt till en större resultatandel förrän vissa förutsättningar är uppfyllda.²¹⁰ I samma riktning talar ett helt nyligen avgjort mål i HFD. Där

²⁰⁵ Se Kleist, Skattenytt 2006 s. 480 och Lodin m.fl. (2023) s. 464.

²⁰⁶ Se avsnitt 3 och Andersson m.fl., Inkomstskattelagen (4 oktober 2023, version 23a, JUNO), kommentaren till 5 kap. 1 §.

²⁰⁷ Se Kleist, Skattenytt 2006 s. 478.

²⁰⁸ Se HFD 2022 ref. 33 p. 16–17, p. 22 och Högsta förvaltningsdomstolen dom i mål nr 3865-23 den 21 december 2023 p. 2. Jfr Lodin m.fl. (2023) s. 464.

²⁰⁹ Se Kleist, Skattenytt 2006 s. 480 f.

²¹⁰ Ibid. s. 483.

konstaterades det att varje delägare i ett handels- eller kommanditbolag ska beskattas för ett belopp som motsvarar delägarens andel av *resultatet*.²¹¹

5.4 Limited partnership-fond som enkelt bolag

Det enkla bolag fonden utgör består i LPA-avtalet mellan GP-bolaget, ILP-bolaget och de externa investerarna.²¹² Som konstaterats är det således strikt taget inte fonden i sig som utgör det enkla bolaget, utan avtalsförhållandet mellan parterna *avseende* partnerskapet, LP.

Investerarna äger gemensamt tillgångarna i en LP-fond och har rätten till avkastning därpå.²¹³ Varje investerares del av tillgångarna redovisas på ett separat konto och har rätt till vinst som uppstår när tillgångarna realiserar.²¹⁴ Investerarna i fonden består av GP-bolaget samt de externa investerarna. Ur ett svenskt skatteperspektiv beskattas de således som om de själva avyttrat portföljbolagen.

5.5 Kommentar

Bestämmelsen 6 kap. 8 § IL om utländsk juridisk person har kritiserats i doktrin för att vara alltför vag och allmän.²¹⁵ I synnerhet tornar svårigheterna upp sig när sammanslutningar grundade på utländsk rätt saknar svensk motsvarighet.²¹⁶ Det är fallet med partnerskap bildade i Jersey, Guernsey och England. De liknar i många avseenden svenska kommanditbolag; de registreras och ansvaret för bolagets förpliktelser är uppdelat mellan olika delägartyper. Partnerskapens rättskapacitetsbrist medför emellertid, trots kommanditbolagslikheterna, att de inte uppfyller kraven för en utländsk juridisk person, och kan därför inte betraktas som något annat än enkelt bolag.²¹⁷

Läsaren har sammanfattningsvis tagit del av följande slutsatser:

- Ett limited partnership bildat i Jersey, Guernsey eller England är inte en utländsk juridisk person enligt 6 kap. 8 § IL. En sådan fond baseras på kontraktsrättslig grund genom en speciell avtalskonstruktion mellan fondens parter.
- Partnerskapet klassificeras som ett enkelt bolag.
- Partnerskapets inkomster beskattas direkt på delägarnivå.

²¹¹ Se Högsta förvaltningsdomstolen dom i mål nr 3865-23 den 21 december 2023 p. 2.

²¹² Se avsnitt 4.3.2.7.

²¹³ HFD 2020 ref. 68 p. 24, jfr p. 3.

²¹⁴ Ibid. p. 23 och HFD 2022 not. 22 p. 16-18.

²¹⁵ Se Staberg, Skattenytt 2006 s. 125; Mattsson, Skattenytt 2000 s. 100 ff.

²¹⁶ Se Mattsson, Skattenytt 2000 s. 101 ff.

²¹⁷ Medan ett svenskt kommanditbolag är en juridisk person, se 1 kap 4 § BL.

- Resultatfördelningsavtalet förändrar inte proportionerna av bolagsmännens civilrättsligt grundade ägarandelar i bolagets tillgångar.

6 Inkomsten Carried interest

6.1 Introduktion

Carried interest har varit en aktuell beskattningsfråga sedan omkring år 2004.²¹⁸ Våren 2007 kunde en ökad aktivitet från Skatteverkets sida skönjas. Det året inledde Skatteverket en hårdgranskning av riskkapitalbolag med svensk anknytning. Påföljande år intog Skatteverket en bestämd uppfattning; ersättningen benämnd carried interest utgick för utförda arbetsprestationer, inte som avkastning på kapital.²¹⁹ Därefter bytte Skatteverket argumentationsspår. Den nya argumentationen gick ut på att utdelning nyckelpersonerna tar ut ur sina holdingbolag ska beskattas som utdelning på kvalificerade andelar enligt fåmansföretagsreglerna (hädanefter 3:12-reglerna) och, i vissa fall, att inkomsten rentav utgjort ersättning för utförd arbetsprestation beskattningsbar i inkomstslaget tjänst.²²⁰

Utvecklingen i domstolarna under årens lopp mellan nyckelpersonerna och Skatteverket har beskrivits som en tennismatch där respektive part tagit poäng i olika omgångar. Nordic capital-målet, som redogörs för nedan, innebar en första viktig delvinst för riskkapitalisterna. Men matchen kom in i ett avgörande, om än kanske inte slutligt, skede efter att Skatteverket bytt argumentationsspår och kammarrätten meddelade de 85 s.k. riskkapitaldomarna i april 2017. Skatteverket gick i huvudsak segrande ur de processerna liksom i efterföljande dom i HFD 2018 ref. 31. Nyckelpersonerna kom dels att beskattas i inkomstslaget tjänst för utförd tjänst, dels schablonmässigt i inkomstslagen kapital respektive tjänst enligt 3:12-reglerna.²²¹

I både rättspraxis och litteraturen har stort intresse vigts åt till vilket inkomstslag carried interest är hänförlig och om nyckelpersonernas engagemang i rådgivningsbolagen gör deras andelar i respektives holdingbolag kvalificerade.²²² Dessa två frågor bör, menar jag, till en början hållas isär och behandlas separat även om kopplingen de emellan är tydlig i den gemensamma nämnanen i carried interest-inkomsten. De rör olika avseenden och olika bedömningar. Olyckligtvis har dessa två olika bedömningar mer eller mindre

²¹⁸ Se Gunne, Svensk Skattetidning 2019:2 s. 75.

²¹⁹ Se Bergkvist m.fl., Svensk Skattetidning 2011:4 s. 332 ff.

²²⁰ Eftersom nyckelpersonerna varit verksamma i betydande omfattning i förvaltningsbolaget, varför deras indirekt ägda andelar GP- och ILP-bolagen var kvalificerade. Mer om detta i avsnitt 6.3. I de tidiga fallen beskattades utdelning på kvalificerade andelar till fullo i inkomstslaget tjänst när utdelningen översteg gränobeloppet.

²²¹ Se Tjernberg, Svensk Skattetidning 2017:5 s. 351 ff.; kammarrätten i Stockholm domar den 27 april 2017. Mål nr 366-16, mål nr 4465-4471-16, mål nr 4079-4082-16, mål nr 9554-16, mål nr 4435-16, mål nr 287-16, mål nr 464-467-16 och mål nr 1164-1166-16, mål nr 287-16 samt mål nr 464-467-16.

²²² Några exempel är: Nordic Capital-målet, IK-målet, HFD 2018 ref. 31, Gunne, Svensk Skattetidning 2019:2 s 75, Tjernberg, Svensk Skattetidning 2017:5 s. 351, Bergkvist m.fl., Svensk Skattetidning 2011:4 s. 332, Johansson, Skattenytt 2019 s. 535 m.m.

sammanblandats i underrättsdomar och Skatteverkets ställningstagande.²²³ I första frågan prövas inkomstslagen och principen om verklig innebörd. I andra frågan prövas fåmansföretagsreglerna – om den skattskyldige varit verksam i betydande omfattning i GP-bolaget. Härigenom visar sig en andra gemensam nämnare frågorna emellan, nämligen huruvida den skattskyldige aktivt förvärvat inkomsten. I första frågan ska aktiviteten ha bestått i en arbetsprestation som medför att ersättningen ska beskattas för utförd tjänst, i den andra ska den skattskyldige ha bedrivit verksamhet i betydande omfattning som medför att andelarna i fåmansföretag blir kvalificerade.

6.2 Carried interest – inkomst till följd av arbetsprestation eller kapitalavkastning?

Framställningen tar avstamp i den första av delfrågorna som distinktionen ovan gjort gällande – är carried interest-inkomsten hänförlig till inkomstslaget kapital eller inkomstslaget tjänst för fondens nyckelpersoner? Inkomstslagsbedömningen görs som bekant enligt en särskild prövningsordning.²²⁴ Bekant är även att ett komplikationslager adderas av att domstolarna kan se igenom rättshandlingar och omkvalificera omständigheter på faktumsidan enligt dess verkliga innebörd så att omständigheterna kan subsumeras under en viss lagregel. En inkomst som i förstone förefaller inpassas i t.ex. inkomstslaget kapital kan efter granskning av de bakomliggande rättshandlingarna istället visa sig hänförlig till inkomstslaget tjänst.²²⁵

6.2.1 Rättspraxis

Anmärkningsvis saknas, trots förslag och utredningar, särskild lagstiftning på området, varför rättspraxis blir den primära rättskällan i syfte att uttröna nu gällande rätt.²²⁶ För transparensens skull ska anmärkas att doktrin också fyller

²²³ Se t.ex. Bridgepoint-målet, avsnitt 6.2.1.4. Av de knapphändiga domskälen i dessa avseenden är det dock svårt att utläsa varför ren tjänstebeskattning påfördes när inkomsten strömmat till ett av nyckelpersonens helägda fåmansföretag. Se också SKV:s ställningstagande (2022) där SKV inte tar någon notis om de processer som bedrivits och rättsfall som renderat i 3:12-beskattning. Många av de aktuella målen som kom vid kammaarrättens 85-meddelade domarna år 2017 rörde inkomsttaxeringar för år 2008-2010 och 2012, vilket innebär att samtliga utdelningar som översteg det så kallade gränobeloppet skulle till fullo tas upp i inkomstslaget tjänst. Den så kallade takregeln i 57:20 a IL kom att omfatta utdelningar först beskattningsåret 2012. Regeln innebär att en skattskyldig inte behöver ta upp mer än motsvarande 90 inkomstbasbelopp per år i inkomstslaget tjänst. Carried interest-beloppen uppgår inte sällan till mångmiljon belopp, ibland hundratalsmiljoner till en enskild skattskyldig och synes generellt uppgå till sådana summor att en stor andel av inkomsten numera åter hamnar i inkomstslaget kapital med en skattesats om 30 procent (65 kap. 7 § jfr 42 kap. 15 a § IL).

²²⁴ Se avsnitt 3 för inkomstslagsbedömningen.

²²⁵ Se avsnitt 2.3.

²²⁶ Finansdepartementet utarbetade ett lagförslag år 2012 efter hemställan från Svenska riskkapitalföreningen. Förslaget ledde aldrig till lagstiftning. Se finansdepartementets promemoria 2012 s. 40; Hemställan från Svenska Riskkapitalföreningen till Finansdepartementet, Dnr 2011/4819.

en viktig funktion i tolkningen av avgörandena och att bedöma prejudikatvärdet i desamma.

HFD har aldrig prövat till vilket inkomstslag en inkomst utbetald från ett GP-bolag inom en limited partnership-fond ska hänföras hos en svensk nyckelperson. Underrättsavgörandena är däremot många.²²⁷ Nedan behandlas några få av dem.

6.2.1.1 *Nordic capital-målet (kammarrättsavgörande)*²²⁸

I Nordic Capital-målet prövades om rådgivningsbolaget NC Advisory AB skulle beskattas för carried interest och påföras arbetsgivaravgifter avseende de rådgivningstjänster som tillhandahållits GP-bolaget. Fondens struktur var likartad den som beskrivits i avsnitt 4 och illustrerats i bild 2 ovan.²²⁹

Skatteverket menade att den verkliga innebörden varit att ”carried interest utgått på grund av anställning i bolaget” till fondens nyckelpersoner. Nyckelpersonernas arbete i rådgivningsbolaget hade inneburit att den carried interest-ersättning de uppburit via utdelning genom GP-bolaget, egentligen var lön från rådgivningsbolaget som skulle ha anses ha mottagit ersättningen.

Kammarrätten fann inledningsvis att rådgivningsbolaget inte fyllde någon annan roll än vad som framgick av de civilrättsligt giltiga avtalen; en rådgivande funktion till GP-bolaget mot rådgivningsarvode. Den avtalade vinstdelningen ansågs grundad på ”affärsmässiga överväganden med utgångspunkt i den risk som key executives, till skillnad mot andra investerare, tagit vid etablerandet av fonderna”. Att ett par externa investerare berättigades carried interest i gengäld mot kostnadstagande i fondetableringen talade också för att carried interest erhöles på grund av andra faktorer än enbart arbetsinsats. Vidare ansågs fondens värdetillväxt beroende av många andra faktorer än bara nyckelpersonernas insatser i rådgivningsbolaget. Kammarrättens slutsats blev att utbetald carried interest inte utgjorde ersättning för arbetsprestationer och inte heller hade sin grund i nyckelpersonernas anställning i bolaget. Skatteverket överklagade domen, men HFD meddelade inte prövningstillstånd.

6.2.1.2 *Riverside-målet (kammarrättsavgörande)*²³⁰

Riverside-målet rörde en kontraktsrättslig fond (limited partnership-modell) som konstaterades sakna rättskapacitet. En av nyckelpersonerna (T.B) ägde via svenskt aktiebolag (TCLWM Holding AB) indirekt ägt ett utländskt bolag (Uggla). Uggla mottog carried interest på s.k. Class C-andelar i fonden. Class C-andelarna kunde enbart förvärvas av vissa anställda i rådgivningsbolaget och gav rätt till en särskild vinstandel. De andelarna förvärvades utan

²²⁷ Noterbart är kammarrätten i Stockholm 85 meddelade domar den 27 april 2017.

²²⁸ Kammarrätten i Stockholm, mål nr 8755-8764-12 (Hädanefter, Nordic Capital-målet).

²²⁹ Se avsnitt 4.3.2.

²³⁰ Kammarrätten i Stockholm dom i mål nr 3466-21 den 21 december 2021.

kapitalinsats. Class A-andelar gav endast rätt till avkastning i förhållande till insatt kapital (pro rata). De externa investerarna erhöll Class A-andelar i utbyte mot investering, medan nyckelpersonerna erhöll Class C-andelar under förutsättning att de också investerade i fondens tillgångar genom förvärv av Class A-andelar.²³¹ Innehavarna till C-andelarna, dvs. nyckelpersonerna, gavs sålunda rätt till en asymmetriskt högre avkastning i förhållande till insatt kapital.

Frågan i målet som uppkom var om carried interest, i form av den inkomst Class C-andelarna gav upphov till, som betalats ut till Ugglas skulle beskattas som inkomst av tjänst hos T.B eller som kapitalavkastning hos Ugglas.

Enligt Kammarrätten framstod det inte som sannolikt att de övriga investerarna skulle acceptera den asymmetriska vinstfördelningen Class C-andelarna betingade, om inte Class C-innehavarna bidrog med en motprestation. Motprestationen bestod, enligt domstolen, i arbetsinsatser hos rådgivningsbolaget, varför inkomsten belöpande på C-andelarna ansågs utgöra ersättning för tjänst. T.B beskattades för inkomsten såsom ersättning för utförd tjänst i inkomstslaget tjänst. Kammarrätten poängterade att T.B var rättighetshavaren till inkomsten. Han hade överlåtit sin rätt till carried interest till Ugglas, men det saknade betydelse. *Skattskyldigheten* för inkomster kan bara överföras om stöd finns i inkomstskattelagen, fastslog Kammarrätten med hänvisning till HFD 2018 ref. 36.

6.2.1.3 IK-målet (kammarrättsavgörande)²³²

I IK-målet var fonden strukturerad enligt limited partnership-modell. Nyckelpersonen M.R var anställd hos ett till fonden knutet rådgivningsbolag (IK AB). Han erhöll marknadsmässig lön för sitt arbete och marknadsmässiga arvoden från de portföljbolag i vars styrelser han suttit. Han ägde en utländsk kapitalförsäkring och investerade via kapitalförsäkringen i GP-bolaget. Hans kapitalförsäkring fick, via ett ILP-bolag, inkomster som grundat sig på den carried interest som uppstått i GP-bolaget.

M.R hade fått förvärva andelar i GP-bolagen på grund av sin anställning i rådgivningsbolaget IK AB. Sådan möjlighet fick inga andra investerare i fonden. Kammarrätten framhöll att Nordic capital-målet inte slutligen avgjort hur beskattning ska ske av ersättningar som grundar sig på carried interest.

Inkomsterna som strömmat till hans kapitalförsäkring ansågs ha utgått till följd av hans arbete i rådgivningsbolaget. De inkomsterna, ska enligt kammarrätten normalt beskattas i inkomstslaget tjänst eftersom ”GP-bolaget inte hade fått carried interest om det inte vore för detta arbete”. M.R:s

²³¹ På så vis påminner upplägget de tidigare behandlade. Nyckelpersonerna i limited partnerships etablerade i Jersey, Guernsey eller England tillskjuter också kapital mot andelar i fondens tillgångar.

²³² Kammarrätten i Stockholm dom i mål nr 4005-4006-16 den 27 april 2017.

arbetsinsatser bedömdes vara grunden till att carried interest utbetalats till kapitalförsäkringen, varför inkomsten skulle beskattas i inkomstslaget tjänst och inte som skattefri kapitalavkastning i en kapitalförsäkring.

6.2.1.4 *Bridgepoint-målet (kammarrättsavgörande)*²³³

Bridgepoint-målet rörde ett limited partnership etablerat i Guernsey. Nyckelpersonen J.G innehade andelar i GP-bolagen DC I och DC II via ett till honom helägt svenskt aktiebolag (holdingbolaget). J.G var anställd i ett rådgivningsbolag till fonden och hade varit styrelseledamot i några av de portföljbolag fonden investerat i. Holdingbolaget erhöll ersättning från GP-bolagen vars resultat bland annat bestod i carried interest. J.G deklarerade sina andelar i fåmansbolaget holdingbolaget som okvalificerade. Skatteverket fann inga skäl att frånga den bedömningen, det inte kunde visas att kriterierna i 57 kap. 4 § IL var uppfyllda.

Kammarrätten fann att den risk J.G tog med investeringarna i GP-bolagen var närmast obefintlig. Hans arbetsinsatser var en bidragande orsak till fondens värdeutveckling. Att ”den carried interest som [holdingbolaget] erhållit inte direkt har varit beroende av de investeringar som J.G personligen ansvarade” förändrade inte bedömningen.²³⁴ Utbetalningarna från GP-bolagen till holdingbolaget befanns ha utgått på grund av J.G:s anställning i rådgivningsbolaget. Ersättningen skulle följaktligen beskattas i inkomstslaget tjänst.

6.2.2 Delkommentar

Inkomstskattelagen är uppbyggd kring tre olika inkomstslag. En prövning av till vilket inkomstslag en inkomst hör följer med nödvändighet den i lagtexten bestämda prövningsordningen. Inkomst på grund av innehav av tillgångar och i form av kapitalvinster hänförs till inkomstslaget kapital. Faller inkomsten inom rekvisiten måste prövningen stanna där och beskattning ske i enlighet därmed.²³⁵ Nu strömmar visserligen de flesta carried interest betalningarna normalt i slutändan till bolag ägda av nyckelpersonerna och därefter som utdelning på andelar i bolagen.²³⁶

Inkomsten hos bolaget kan bara hänföras till inkomstslaget näringsverksamhet, men kan vara skattefri på grund av reglerna om näringsbetingade andelar.²³⁷ Därefter, vid utdelning från bolaget till nyckelpersonen aktualiseras 3:12-reglerna.²³⁸ Inkomstslaget kapital blir å andra sidan relevant skulle nyckelpersonen investera direkt i GP-bolaget, eller enligt verklig innebörd anses göra detsamma. Intäkterna grundat på andelen hos GP-bolaget, inklusive den

²³³ Kammarrätten i Stockholm dom i mål nr 3165-22 den 19 juni 2023.

²³⁴ Arare Invest AB har utbytt mot benämningen ”holdingbolaget”.

²³⁵ Se avsnitt 3.

²³⁶ Se Gunne, Svensk Skattetidning 2016:3 s. 219 f.

²³⁷ Se 24 kap. 35 § IL. Jfr Johansson, Skattenytt 2019 s. 538.

²³⁸ Se avsnittet nedan för mer om 3:12-reglerna.

optionsliknande carried interest-delen, skulle då kunna vara *på grund av innehav av tillgångar* enligt 41 kap. 1 § IL.²³⁹ Samtidigt skulle en snäv läsning av lagtexten, liknande den HFD gjorde i Segulah-målet där HFD tolkade formuleringen ”belöper sig på andel” i 25 a kap. 23 § IL som att ”andelen” är lika med andelen i fondens tillgångar, kunna begränsa beskattning i inkomstslaget kapital till att endast avse avkastning på den faktiska andelen tillgångar nyckelpersonerna äger i GP-bolaget.²⁴⁰ Carried interest-delen överstiger avkastningen nyckelpersonernas andel i tillgångarna ger upphov till och skulle då falla utanför lagtextens ordalydelse, snävt läst. Inkomslagsprövningen hade därigenom kunnat gå vidare till en prövning av inkomstslaget tjänst.

I sammanhanget bör förvaltningsarvodet till GP-bolaget och rådgivningsarvodet till rådgivningsbolaget beaktas. Båda arvodena tillfaller i slutändan nyckelpersonerna, dels i egenskap av andelsägare i GP-bolaget dels som lön inom ramen för anställningen i rådgivningsbolaget. Arvodets storlek synes bestämmas till, och i domstolarna accepteras som, marknadsmässig ersättning.²⁴¹ Tjernberg frågade sig vad som finns kvar efter att marknadsmässig ersättning utgått, om inte kapitalavkastning. Den fakturerade ersättningen kan rimligen inte vara marknadsmässig om också belopp överstigande redan fakturerad marknadsmässig summa ska anses ha sin grund i samma arbetsinsats den marknadsmässiga ersättningen åsyftar kompensera och samtidigt innebära en snedfördelning.²⁴² Med andra ord bör inte ersättningen godtas som marknadsmässig om den samtidigt ska anses innebära en snedfördelning övriga investerare aldrig hade gått med på utan motprestation.²⁴³ I min mening måste då ett synsätt om dynamisk marknadsmässig prissättning, varierande utefter vad resultatet blir, rimligen tillämpas. Visar sig resultatet lågt eller obefintligt blir marknadsmässig ersättning lika med förvaltnings- och rådgivningsarvodet. Blir resultatet högt, över hurdle-rate, justeras vad som utgör en marknadsmässig ersättning uppåt. Å andra sidan kan den särskilda vinstandelen liknas vid provision nyckelpersonen får utöver en grundlön, vilket är en tjänstersättning.²⁴⁴

Marknadsmässig ersättning torde emellertid baseras på *förväntad* nytta, inte på rådgivningens *faktiska* utfall. Det faktiska utfallet har bara betydelse för om carried interest ska utgå och dess storlek. Detta stämmer överens med kammarrättens resonemang i Nordic capital-målet att värdetillväxten inte bara beror på rådgivningsbolagets insats utan också omvärldsfaktorer kan bidra till värdetillväxten. Det skulle också kunna stämma överens med

²³⁹ Se Gunne, Svensk Skattetidning 2016:3 s. 220.

²⁴⁰ Målet behandlas i avsnitt 7.

²⁴¹ Att marknadsmässig ersättning utgått ifrågasattes t.ex. inte i HFD 2018 ref. 31. I sin bedömning skrev HFD ”Det var alltså EQT som enligt avtal med förvaltningsbolagen tillhandahöll tjänsterna och för detta också fick marknadsmässig ersättning.”. Ersättningen godtogs som marknadsmässig även i IK-målet.

²⁴² Se Tjernberg, Svensk Skattetidning 2017:5 s. 359 och 364 f.

²⁴³ Jfr Ibid.

²⁴⁴ 10 kap. 1 § och 11 kap. 1 § IL.

inkomstslagsprövningen på så vis att vad som blir kvar kan betecknas vara en option nyckelpersonen förvärvat genom det mycket stora initiala risktagandet vid fondetableringen.²⁴⁵ Vad som blir kvar utöver förvaltningsarvodet bör därför ses som kapitalavkastning på en option, såvida inte rådgivningstjänsten är underprissatt från början eller ett dynamiskt synsätt på vad som är marknadsmässigt tillämpas.²⁴⁶ Likväl kan optionen anses ha förvärvats till förmånsvärde på grund av nyckelpersonens anställning i rådgivningsbolaget och därför bli föremål för förmånsbeskattning.²⁴⁷

Mot Tjernbergs kritiska synpunkter på domstolarnas, vad han menar är, logiska bristfälligheter²⁴⁸ har Johansson framfört några beaktansvärda invändningar. Han har beskrivit fondens överavkastning ”som en avkastning som fondens investerare inte kan förvänta sig om inte rådgivarna också är ägare i fonden”. Vidare anförde han att överavkastningen är en *möjlig* synergieffekt av nyckelpersonernas personliga incitament.²⁴⁹ Man kan dock för det första fråga sig vad Johansson menar investerarnas förväntan är av att ha betalt marknadsmässig ersättning för rådgivningen, om inte överavkastning. För det andra beskrivs överavkastningen som en *möjlig* synergieffekt. Under förutsättning att merparten av fondetablering misslyckas, kan det ju likaväl vara en möjlig effekt av att nyckelpersonerna har incitament att maximera avkastningen i de fall etableringen lyckas för att, trots riskerna, i längden nå en förväntad positiv avkastning i jämförelse med alternativinvesteringar.

Detta å ena sidan. Å andra sidan går inte helt att bortse från arbetsinsatserna nyckelpersonerna gör och att detta kan medföra att den verkliga innebörden av rättshandlingarna varit en annan. Att den civilrättsliga innebörden i vissa fall kan vara annan än rubricerade rättshandlingar torde vara invändningsfritt, särskilt i fall där nyckelpersonen inte tagit någon avsevärd risk större än den externa investeraren tagit.²⁵⁰ Men det får avgöras efter en bedömning i varje enskilt fall. Inget torde heller hindra domstolarna från att bedöma arvodenas marknadsmässighet i ljuset av samtliga omständigheter och då komma fram till att de inte varit marknadsmässiga. På samma sätt bör inget hindra domstolarna från att beskatta carried interest-inkomsten som en personaloption, skulle risktagandet bedömas vara lågt eller annars optionen förvärvats till underpris på grund av anställningen.²⁵¹

Sedan Nordic capital-målet har domstolarna mer eller mindre nöjt sig med att fastslå att nyckelpersonernas risktagande varit litet eller obefintligt och att carried interest-inkomsten utgått på grund av arbetsinsatser i

²⁴⁵ Se ovan Grefberg och Gunne om option i avsnitt 4.3.2.8.

²⁴⁶ Se Holstad, Inkomstskattelagen (1999:1229) 41 kap. 1 §, Karnov (JUNO) (besökt 2023-12-22).

²⁴⁷ 10 kap. 11 § IL.

²⁴⁸ Se Tjernberg, Svensk Skattetidning 2017:5 s. 364.

²⁴⁹ Se Johansson, skattenytt 2019 s. 541 f.

²⁵⁰ Jfr Berndt & Nilsson, Svensk Skattetidning 2014:10 s. 814.

²⁵¹ Jfr Gunne, Svensk Skattetidning 2019:2 s. 75.

rådgivningsbolagen. Domstolarna förefaller ha tillämpat verklig innebörd för att inordna omständigheterna i målen under 10 kap. 1 § IL, något som framhållits är förenligt med legalitetsprincipen.²⁵² Däremot lämnar domskålen en hel del att önska i tydligheten i hur och när genomsyn görs. Detta så viktiga verktyg till domstolarnas förfogande ska rimligtvis inte tillämpas som en fri samlad bedömning med bristande transparens till skada för ett av legalitetsprincipens syfte – förutsägbarheten.²⁵³

Sammanfattningsvis är det anmärkningsvärt hur strängare bedömningen generellt sett blivit i domstolarna efter Nordic capital-målet. I det målets kölvattnen anförde Berndt och Nilsson att stod klart att den ”förvaltningsmodell som bl.a. används för riskkapitalfonder accepteras vid beskattningen”.²⁵⁴ Ingen binder kammarrätten vid dess tidigare avgöranden, men domstolen ska i sin rättstillämpande verksamhet behandla jämförbara fall lika.²⁵⁵

Rättsläget kan, i skrivande stund, sammantaget beskrivas på det sättet att nyckelpersonernas arbetsinsatser i rådgivningsbolagen gör att de ska tjänstebeskattas. Förvånande sett till Nordic Capital-målet, men inte helt oväntat i övrigt. Kleist förutspådde detta i en artikel från 2006 rörande bl.a. fondstrukturer klassificerade som enkla bolag. Han bedömde att om resultatfördelningsavtalet likställdes med ett uppdragsavtal skulle carried interest beskattas såsom skattepliktigt arvode hos den arbetsmässigt aktiva fondparten.²⁵⁶

Försiktighet påkallas i slutsatsen, principen om verklig innebörd som synes ha tillämpats i de flesta målen måste prövas mot omständigheterna i varje enskilt fall. Speciella omständigheter som att t.ex. de externa investerarna haft möjlighet att ta risk i fondetablering och i utbyte erhålla carried interest kan föranleda en annan bedömning.²⁵⁷ Storleken på det initiala risktagandet bör även spela roll. Ytterligare beaktning fordrar att slutsatsen bygger på underrättspraxis, varför rättsläget samtidigt kan betecknas vara relativt plastiskt. Dessutom har inte, mig veterligen, kammarrätten i något fall förklarat Nordic capita-målet obsolet.²⁵⁸ Ett vägledande prejudikat från HFD i denna nu intrikata fråga vore välkommet.

6.3 Nyckelpersonerna – verksamma i betydande omfattning i GP-bolaget?

²⁵² Se avsnitt 2.1.1 om legalitetsprincipen.

²⁵³ Se Hultqvist, Svensk Skattetidning 2009:1 s. 111. Jfr avsnitt 2 om skatterättslig metod och legalitetsprincipens syfte.

²⁵⁴ Se Berndt & Nilsson, Svensk Skattetidning 2014:10 s. 814.

²⁵⁵ Se avsnitt 2.1.3 om likhetsprincipen; 1 kap. 9 § RF.

²⁵⁶ Se Kleist, Skattenytt 2006 s. 485.

²⁵⁷ Jfr Nordic capital-målet som trots allt inte torde vara obsolet.

²⁵⁸ Kammarrätten har däremot förklarat frågan ”inte slutligen avgjord”, se IK-målet ovan.

Sett till hur limited partnership-fonderna normalt är strukturerade, utbetalas i regel inte carried interest från GP-bolaget direkt till nyckelpersonerna.²⁵⁹ Ersättningen hamnar istället i ett av nyckelpersonerna ägt holdingbolag. Holdingbolagen omfattas normalt av fåmansföretagsdefinitionen, likaså GP-bolaget.²⁶⁰ Dessa regler ska därför utredas i de kommande avsnitten.

6.3.1 Rättslig kontext

Nyckelpersonernas andelar i holdingbolaget är kvalificerade om de under beskattningsåret eller något av de fem föregående beskattningen åren varit verksamma i betydande omfattning i holdingbolaget eller i något fåmansföretag som holdingbolaget under beskattningsåret eller de fem föregående beskattningsåren ägt andelar i.²⁶¹ Bedöms andelarna vara kvalificerade sker beskattning i kapital med en skattesats om 20 procent upp till ett gränsbelopp.²⁶² Därefter beskattas utdelningen i inkomstslaget tjänst med en högsta marginalskattesats om ungefär 52 procent upp till 90 inkomstbasbelopp, motsvarande 6 687 000 kr för beskattningsåret 2023.²⁶³ Överutdelning därpå beskattas återigen i inkomstslaget kapital med en skattesats om 30 procent. Utdelning på onoterade andelar som inte är kvalificerade beskattas med 25 procent.²⁶⁴

Lagtextens uttryck ”verksam i betydande omfattning i företaget” har tolkats och prövats av HFD mot olika omständigheter åtskilliga gånger. Prövningen görs framförallt utifrån kriterier som angivits i förarbetena.²⁶⁵ Avgörande därvid är om personen i) haft en påtaglig betydelse för företagets vinstgenerering och ii) erhållit vad som egentligen är arbetsinkomster men som skulle omvandlas till kapitalinkomst om andelarna vore att anse okvalificerade.²⁶⁶

6.3.2 Rättspraxis

6.3.2.1 HFD 2018 ref. 31

Nyckelpersonen S.H ägde andelar i utländska fåmansbolag som i sin tur indirekt ägde andelar i fondens GP-bolag. S.H erhöll utdelning från sina utländska bolag. Hans utländska bolag erhöll carried interest från GP-bolaget.

S.H deklarerade utdelningarna från sina bolag som utdelning på okvalificerade andelar i onoterade bolag. Skatteverket ansåg emellertid att hans andelar

²⁵⁹ Studera avsnitt 4.

²⁶⁰ Se 56 kap. 2 § IL. Även utländska GP-bolag omfattas i regel, se 2 kap. 2 § IL och jfr ”med fåmansföretag avses aktieföretag och ekonomiska föreningar [...]” i 56 kap. 2 § och ”med fåmanshandelsbolag avses handelsbolag där [...]” i 56 kap. 4 § IL. Jfr Von Bahr, Skattenytt 2017 s. 593.

²⁶¹ 57 kap. 4 § p. 1-2 IL.

²⁶² Se 57 kap. 10, 11, 12, 16-19 a §§ och 20 § 1 st IL samt 65 kap. 7 § IL.

²⁶³ Se 57 kap. 20 a § IL.

²⁶⁴ Se 42 kap. 15 a § IL.

²⁶⁵ Se Tjernberg (2018) s. 56 ff.

²⁶⁶ Se Tjernberg (2018) s. 56; RÅ 2002 ref. 21.

var kvalificerade, eftersom han inom ramen för sitt arbete i rådgivningsbolaget (EQT Partners AB) varit verksam i betydande omfattning i GP-bolaget.

S.H hade ingen formell roll eller position i GP-bolaget; hans enda koppling dit var via sin indirekta ägarandel. Han var anställd hos EQT Partners AB som erhöll marknadsmässigt rådgivningsarvode av GP-bolaget.

HFD beviljade endast prövningstillstånd i en rättsfråga; frågan om en person kan anses verksam i betydande omfattning i ett fåmansföretag (GP-bolaget) när denne är anställd i ett annat företag (EQT Partners AB) och inom ramen för denna anställning utför tjänster åt fåmansföretaget (GP-bolaget).

HFD inledde domskälen bland annat med att konstatera vad syftet bakom regelsystemet i 57 kap. IL är enligt förarbetena. Det är att ”motverka att vad som i realiteten utgör arbetsinkomster omvandlas till beskattade kapitalinkomster”. Reglerna ska under sådana förhållanden tillämpas endast om den skattskyldige varit verksam inom företaget och haft en påtaglig betydelse för vinstgenereringen i företaget.²⁶⁷

HFD hänvisade till tidigare praxis (HFD 2013 ref. 11 I) och underströk att en persons arbetsinsatser som utförts inom ramen för konsultuppdrag i eget bolag (X) åt ett annat bolag (Y) kan beaktas i huruvida denne varit verksam i betydande omfattning i Y och därmed om dennes andelar eller dennes närståendes andelar i Y är kvalificerade. Således krävs inte, som HFD uttryckte det, att en person är anställd i fåmansföretaget för att dennes arbetsinsatser ska kunna beaktas. Det väsentliga är om personen haft en påtaglig betydelse för vinstgenereringen i företaget, vilket kammarrätten hade bedömt S.H:s arbetsinsatser vara i GP-bolaget. Hans andelar var följaktligen kvalificerade.²⁶⁸ Kammarrättens avgörande stod därmed fast.

6.3.3 Delkommentar

Rättsutvecklingen har pådrivits i domstolspraxis och kan sammanfattas ha fört rättsläget till en punkt där nyckelpersonerna i uppsatsens behandlade fondstrukturer typiskt sett uppfyller rekvisiten ”verksamma i betydande omfattning” för sina rådgivningsinsatser. Arbetsinsatsen har i de fallen skett i GP-bolaget inom ramen för anställningen i rådgivningsbolaget som enligt uppdragsavtal levererat råd till GP-bolaget. Det har HFD 2018 ref. 31 och kammarätsavgörandena från 2017 visat.²⁶⁹ Äger nyckelpersonerna andelar i holdingbolag är därför dessa normalt kvalificerade varpå utdelning från förvaltningsbolaget upp till det egna holdingbolaget och vidare till

²⁶⁷ Jfr Prop. 1989/90:110 del 1 s. 467 f., och 703.

²⁶⁸ Jfr 57 kap. 4 § IL.

²⁶⁹ Se Tjernberg, Svensk Skattetidning 2017:5 s. 351 f.; kammarrätten i Stockholm domar den 27 april 2017 i mål nr 366-16, mål nr 4465–4471-16, mål nr 4079–4082-16, mål nr 9554-16, mål nr 4435-16, mål nr 287-16, mål nr 464–467-16 och mål nr 1164–1166-16, mål nr 287-16 samt mål nr 464–467-16.

nyckelpersonen beskattas enligt 3:12-reglerna, dvs. numera dels i inkomstslaget tjänst dels i inkomstslaget kapital. En osäkerhetsfaktor att beakta är att HFD lämnade en hel del öppet i 2018-års fall. HFD varken bedömde om de konkreta omständigheterna gjorde personen verksam i betydande omfattning eller anvisade hur påtaglig-betydelse-för-vinstgenereringskriteriet närmare ska prövas. Det kan ifrågasättas om t.ex. graden av inflytande i rådgivningsbolaget nyckelpersonen har ska beaktas, i synnerhet mot bakgrund av den betydelse HFD tillmätt vinstgenereringsbetydelsen.²⁷⁰ I praktiken synes det spela mindre roll hos underrätterna. Exempelvis togs det i Bridgepoint-målet överhuvudtaget ingen hänsyn till att den särskilda vinstandelen utfallit på investeringar nyckelpersonen inte direkt tillhandahållit rådgivningsunderlag om.²⁷¹

6.4 Kommentarer

Uppsatsens delfrågeställning ”Beskattas carried interest som en inkomst till följd av arbetsprestation eller kapitalavkastning?” besvaras på följande vis. Carried interest kan inte utan vidare konstateras alltid behandlas på ett visst sätt. Genomsyn görs utefter varje enskilt falls unika premisser och rekvisitet ”verksam i betydande omfattning” måste prövas när 3:12-reglerna aktualiseras. I synnerhet om inte Nordic capital-målet ska betraktas vara obsolet.

Med den reservationen kan rättsläget rekonstrueras innebära att carried interest-inkomsten beskattas både som en tjänsteersättning och som kapitalinkomst enligt 3:12-reglerna när inkomsten utdelas från ett av nyckelpersonernas ägt fåmansföretag. Äger nyckelpersonerna eller, anses via kapitalförsäkring eller utländskt bolag äga, sina andelar direkt i förvaltningsbolaget kommer inkomsten på andelarna i normalfallet beskattas som ersättning för utförd tjänst, i inkomstslaget tjänst. Ägande i ett svenskt fåmansbolag som mottar carried interest-inkomsten utgör ingen garanti för att utdelningen till nyckelpersonen beskattas enligt 3:12-reglerna eller som utdelning på okvalificerad andel. I Bridgepoint-målet beskattades nyckelpersonen i inkomstslaget tjänst trots att hans holdingbolag uppburit ersättningen. Hans andelar i holdingbolaget kunde inte visas vara kvalificerade. Det är förvånande att beskattning då med ens inte beskattas som utdelning i likhet med de fall andelarna varit kvalificerade. Den konspiratoriskt lagde hade förmodligen anhållit om att principen om verklig innebörd inte får tillämpas bara för att man ogillar det skattemässiga utfallet.²⁷² Det målet får nog betraktas som en avvikelse från nu skisserade huvudlinjer:

²⁷⁰ Se Von Bahr, Skattenytt 2018 s. 634 f.

²⁷¹ Det kan ifrågasättas om uttalandet i domskälen ens är förenligt med att den verkliga innebörden skulle vara att tjänsteersättning utgått och att resultatfördelningsavtalet i självverket är ett uppdragsavtal. Man kan inte gärna beskattas för sin kollegas provision.

²⁷² Jfr Bergkvist, Svensk Skattetidning 2011 s. 338.

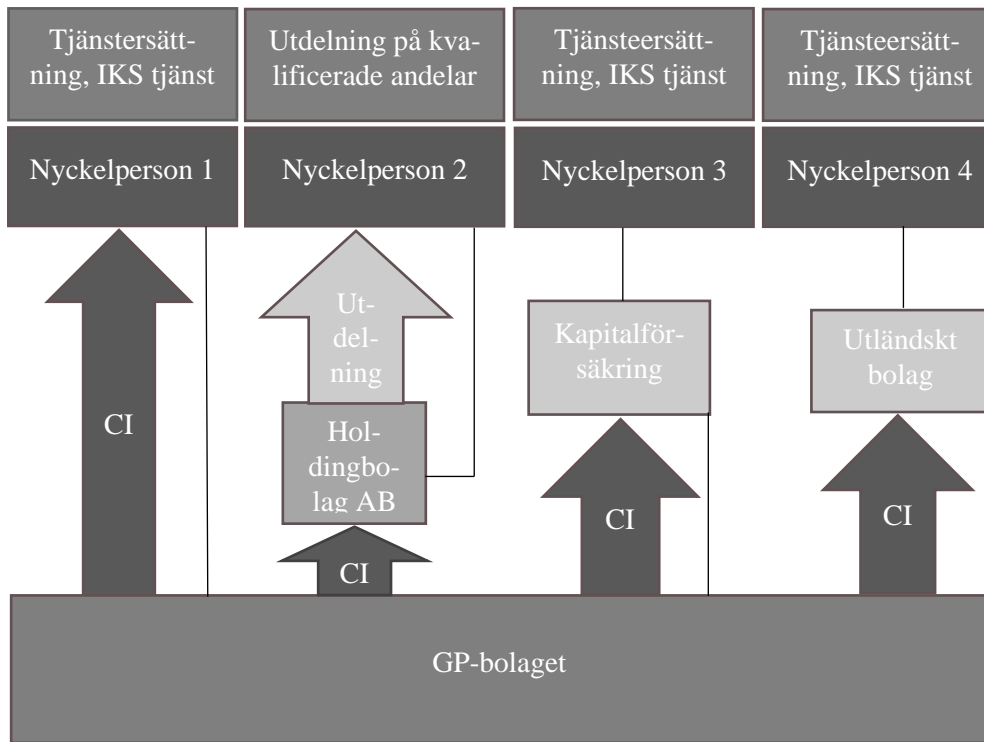

Bild 3: Med "IKS" avses inkomstslag. Med "CI" avses carried interest. Linjerna symboliserar ägarandel. Pilarna symboliserar utbetalningar. Nyckelpersonerna förutsätts vara obegränsat skattskyldiga i Sverige.

7 Avtalet om resultatfördelning

7.1 Inledning

Läsaren har nyss bekantat sig med rättsläget för hur carried interest ska beskattas hos fondens nyckelpersoner. I detta avsnitt kommer resultatfördelningsavtalet i behandlade fondstrukturer utredas djupare. Det är ur resultatfördelningsavtalet den så omdiskuterade carried interest-delen härstammar. Vad avtalet för med sig i bemärkelsen skattemässiga konsekvenser och huruvida slutresultatet hänger samman med hur inkomster sedermera beskattas hos fonders parter är spörsmål framställningen fortsättningsvis ägnas åt.

7.2 Rättslig kontext och tillbakablick

Som tidigare konstaterats godtas i utgångspunkt det civilrättsliga resultatfördelningsavtalet i enkla bolag skatterättsligt. Detta innebär att resultatfördelningen ska följas vid beskattningen.²⁷³

I ett enkelt bolag med två delägare kan delägarna ha fördelat vinsten mellan sig på följande exemplifierade sätt. Delägare X har rätt till 70 procent av uppkommen vinst om 1 000 kr och delägare Y har rätt till resterande 30 procent. Delägare X ska således beskattas för sin större andel (700 kr) och inte för hälften trots att delägarna har lika stor ägarandel i bolaget tillgångar, medan delägare Y beskattas för sin motsvarande mindre andel på 30 procent (300 kr). Den av parterna valda fördelningen upprätthålls enligt rättspraxis så länge den inte innebär en obehörig inkomstfördelning eller annars framstår som orimlig och väsentligen betingad av skatteskal.²⁷⁴ Eftersom den dispositiva regeln stadgar en likafördelning oavsett storlek på bolagsmans kapital- eller arbetsinsats så hade GP-bolagets resultatandel liksom de externa investerarnas andel, blivit 50 procent istället för överenskomna 1–3 procent pro rata samt 20 procent i carried interest överstigande hurdle rate.²⁷⁵

Vad för slags inkomster respektive delägars resultatandel utgör är en annan prövning som görs individuellt på basis av inkomstens uppkomst, eventuellt med tillämpning av verklig innebörd-principen.²⁷⁶

7.3 Rättspraxis

7.3.1 RÅ 1958 ref. 54

²⁷³ Se Lodin m.fl. (2023) s. 464 och Staberg, Skattennytt 2022 s. 603; RÅ 1958 ref. 54. Se också t.ex. HFD 2014 ref. 71, HFD 2022 ref. 33 p. 17 och Högsta förvaltningsdomstolen dom i mål nr 3865-23 den 21 december 2023 p. 2.

²⁷⁴ Se prop. 1993/94:50 s. 248 och HFD 2014 ref 71; RÅ 2002 ref. 115 1 samt HFD 2022 ref. 33 p. 17.

²⁷⁵ Se 2 kap. 8 § BL jfr avsnitt 4.3.2.8.

²⁷⁶ Se avsnitt 3 och 6.2.2.

HFD prövade och fann att ett bolagsavtal i enkelt bolag innefattande en på förhand ingången resultatfördelning skulle respekteras i den skatterättsliga bedömningen. Domstolen tillade att andra omständigheter kan tala emot att låta avtalet få skatterättsligt genomslag. Några sådana omständigheter befanns inte föreligga.

Fyra syskon hade bildat ett enkelt bolag varav tre tillsköt fastigheter av kraftigt varierande värden. Den fjärde tillsköt ingen egendom alls. Enligt deras avtal skulle avkastningen likväl delas lika bolagsmännen emellan. Vardera syskon beskattades till en fjärdedel av fastigheternas intäkter trots olikheter i värdet på deras tillskott. HFD synes enbart ha lagt vikt vid parternas valda fördelning enligt bolagsavtalet och fann inga skäl tala för att frångå bolagsavtalet.

7.3.2 2004-års förhandsbesked (skatterättsnämndens avgörande)²⁷⁷

I ett sökt förhandsbesked ställdes frågan om en typisk carried interest-fördelningsmodell föranledde momsplikt hos ett mottagande kommanditbolag, bolaget Y.

Av omständigheterna framgick att ett kommanditbolag skulle investera i nybildade och onoterade aktiebolag. Komplementären Y tillika förvaltaren, skulle verka för att öka värdet i portföljbolagen och tillskjuta 1,5 procent av kommanditbolagets totala tillgångar och, förutom förvaltningsarvode, erhålla carried interest.

Verksamheten i bolaget Y befanns inte omsätta några tjänster i mervärdesskattehänseende. Y:s förvaltande funktioner i kommanditbolaget ansågs omfattas av förvaltning av kommanditbolagets angelägenheter i egenskap av bolagsman. Ersättningen till Y var därför att anse som en del i bolagets resultat och ”inte ersättning enligt avtal med kommanditbolaget för tillhandahållna tjänster”. Förhandsbesked överensstämde med Skatteverkets *dåvarande* uppfattning.

7.3.3 HFD 2014 ref. 71 (Segulah-målet)²⁷⁸

Bolaget AB Segulah hade tillsammans med några andra bildat ett nytt aktiebolag, General Partner AB (GPAB). GPAB, ett svenskt aktiebolag, avsåg att bilda och registrera ett limited partnership i Skottland (SLP). AB Segulah, ansökte om förhandsbesked hos Skatterättsnämnden rörande den övervägda strukturen och ställde tre frågor. Viktigast för framställningen är den tredje

²⁷⁷ ”2004 års förhandsbesked” är min benämning på Skatterättsnämndens förhandsbesked 2004-02-10, se Skatteverkets rättsfallsprotokoll 6/04.

²⁷⁸ ”Segulah-målet” är min benämning.

frågan. Sökanden ville därvid veta hur dennes andel i SLP skulle beskattas när resultatet i SLP:n består av kapitalvinster vid portföljbolagsavyttringar.

I partnerskapsöverenskommelsen mellan GPAB och de externa investerarna stipulerades att GPAB skulle tillskjuta 2 procent av insatskapitalet och de externa investerarna 98 procent. GPAB skulle ha rätt till carried interest när avkastningen överstigit hurdle rate. Den asymmetriska vinstandelen carried interest betingade skulle uppgå till 18 procentenheter. Frågan i målet var om GPAB:s andel i fondens resultat – carried interest-delen inkluderat – skulle anses ”belöpa sig” på GPAB:s andel i SLP. Gjorde den det skulle den inte tas upp till beskattning på grund av näringsbetingad andel enligt 25 a kap. 23 § IL.

Skatterättsnämndens majoritet anförde att resultatfördelningsavtal i princip ska ligga till grund för delägarnas beskattning. Undantagen är om avtalet inte skulle vara affärsmässigt motiverat eller inte avspeglar rättshandlingars verkliga innebörd oaktat beteckning avtalet åsätts. Det laborerades med vad den verkliga innebörden skulle kunna anses vara. De fann slutligen att carried interest-delen i själva verket utgjorde en prestationsbaserad ersättning till GPAB för dess förvaltningsarbete i fonden. Ersättningen motsvarande carried interest-beloppet var därför hänförligt till inkomst av näringsverksamhet för GPAB, medan den del av resultatet i SLP som skulle bestå av kapitalvinster vid avyttring av andelar i portföljbolag och som belöper sig på av GPAB tillskjutet kapital, dvs. de 2 procenten, var skattefria som näringsbetingad andel.

HFD tog, liksom skatterättsnämnden, fasta på parternas fördelning som utgångspunkt för beskattningen men underkände skatterättsnämndens genomsynsbedömning. Någon annan verklig innebörd än resultatfördelningsavtalets civilrättsliga beteckning förelåg inte enligt HFD, varför parternas valda vinstfördelning skulle respekteras skattemässigt.²⁷⁹ Lagtexten medger emellertid skattefrihet bara om motsvarande kapitalvinst inte skulle ha tagits upp om delägaren själv hade avyttrat tillgången. HFD fann mot bakgrund av GPAB:s faktiska ägarandel på två procent i SLP, denne ägde 2 procent indirekt i portföljbolagen. Således skulle ”därför endast 2 procent av vinsterna från avyttring av portföljbolagen anses belöpa sig på GPAB”.

7.3.4 HFD 2020 not. 45

Sakomständigheterna i målet saknar relevans för uppsatsens syfte och ska inte redogöras för annat än att det bland annat gällde behandlingen av ett resultatfördelningsavtal i handelsbolag. Av intresse är emellertid några uttalanden HFD fällde som preciserar huvudregeln om att den skattemässiga fördelningen mellan parterna ska följa den civilrättsliga fördelningen parterna valt.

²⁷⁹ Se Staberg, Skattenytt 2022 s. 609 f.

I bakgrunden till målet anger HFD att:

Den skattemässiga fördelningen ska i princip grundas på bolagsavtalet eller vad som annars har avtalats mellan delägarna. Varje delägare ska beskattas för ett belopp som motsvarar vederbörandes *andel av bolagets resultat*, oavsett om beloppet tas ut ur bolaget eller inte.²⁸⁰

HFD bekräftade den fasta praxisen att parternas resultatfördelning av ett handelsbolags resultat normalt ska godtas, men att fördelningen kan frångås om den innebär en obehörig inkomstöverföring eller framstår som orimlig eller väsentligen betingad av skatteskal.²⁸¹ HFD tillförde också en precisering som domstolen utkristalliserade av ett tidigare avgörande.²⁸² HFD underströk därvid att det krävs starka skäl för att frångå parternas avtal om resultatfördelning.²⁸³

7.3.5 HFD 2020 ref. 68 (Apolus-målet)²⁸⁴

Målet rörde en limited partnership-fond bildad i Jersey bestående i fem partnerskap. Fonden ägde ett bolag (moderbolaget) till 96 procent som i sin tur ägde ett dotterbolag. Dotterbolaget erhöll lån från moderbolaget för att finansiera bolagsförvärv, varpå fordringarna på dotterbolaget överläts på GP-bolagen för partnerskapens räkning.²⁸⁵ Moderbolaget yrkade avdrag för räntorna avseende lånen till dotterbolaget, men Skatteverket nekade avdrag. GP-bolagen ansågs vara bolagets långgivare, inte moderbolaget. Kammarrätten fastställde Skatteverkets beslut i sin helhet.²⁸⁶

I HFD yrkade käranden att Skatteverkets beslut skulle undanröjas på grunden att investerarna i fonden skulle anses vara långgivarna till dotterbolaget. Till stöd för grunden anfördes att GP-bolagen agerat som motparter till dotterbolaget på uppdrag av fondens investerare. GP-bolagen har en ovillkorlig skyldighet att föra över ränteinkomsterna till fondens investerare, efter avdrag för förvaltningsarvode och andra utgifter.²⁸⁷ Skatteverket, å sin sida, argumenterade att investerarna inte ansvarar för fondens skulder och förpliktelser, de har till skillnad från GP-bolagen, ett begränsat ansvar avgränsat till det kapital som de åtagit sig att tillskjuta fonden.²⁸⁸

HFD konstaterade först att fonden som sådan saknar rättskapacitet, varför den inte kan vara långgivare. Därefter frågade HFD sig om det är GP-bolagen eller

²⁸⁰ HFD 2020 not. 45 p.1. Min kursivering.

²⁸¹ Ibid. p. 12.

²⁸² Ibid. p. 13-14; HFD 2018 ref. 36.

²⁸³ HFD 2020 not. 45 p. 14.

²⁸⁴ ”Apolus-målet” är min benämning.

²⁸⁵ HFD 2020 ref. 68 p. 3-5 och 21.

²⁸⁶ Ibid. p. 6-7 och 9.

²⁸⁷ Ibid. p. 11.

²⁸⁸ Ibid. p. 13.

investerarna i fonden som är långivaren.²⁸⁹ Mot bakgrund av att investerarna gemensamt äger tillgångarna i fonden och har rätt till avkastning på dem, ingår fordringarna på dotterbolaget i deras innehav på vilka investerarna har rätt ränteinkomster. HFD fann därför att investerarna i fonden var bolagets långivare.²⁹⁰

7.4 Skatteverkets ställningstagande

I slutet av maj 2022 tog Skatteverket (SKV) ställning till hur obegränsat skattskyldiga investerare i utländska riskkapitalfonder i form av limited partnerships bildade i Jersey, Guernsey och England som inte är utländska juridiska personer, ska beskattas.²⁹¹

Skatteverket klassificerar sådana partnerskap i Jersey, Guernsey och England – i likhet med uppsatsens fynd i avsnitt 5 – som enkla bolag.²⁹² Stöd för denna slutsats hämtar Skatteverket i HFD 2020 ref. 68, där det anges att i en kontraktsrättslig fond som inte är en juridisk person så äger investerarna tillgångarna gemensamt.

Vidare fastslår att Skatteverket att beskattning i enkla bolag sker utifrån allmänna beskattningsprinciper. Därefter konstateras att en investerare ska beskattas pro rata, dvs. om dennes andel av kapitalet är 1 procent ska investeraren beskattas för 1 procent av försäljningsintäkten vid avyttringen av en tillgång. Vad fondens parter inbördes avtalat lämnar SKV helt utan avseende. Avgörande är enbart investerarens faktiska andel av fondens kapital. Eventuellt resultatfördelningsavtal saknar betydelse. Skatteverket hänvisar till Segulahmålet och förtydligar att förvaltarens särskilda vinstandel (carried interest) inte ska betraktas som inkomst till följd av förvaltarens investering i fonden, utan som ersättning för utförd tjänst.

I konsekvens härmed belastas de externa investerarna med skatt motsvarande vinsten gånger sin andel i fonden, dvs. carried interest-beloppet inbegripet. Enligt Skatteverket har de externa investerarna genom resultatfördelningsavtalet avstått från den särskilda vinstandelen som ”får ses som en ersättning till förvaltaren för utfört arbete”.

7.5 Kommentar

En lång rättspraxistradition visar att fondparternas valda fördelning i huvudregel ska ligga till grund för den skattemässiga behandlingen. Redan i RÅ 1958 ref. 54 framhölls denna principiella utgångspunkt. Senast den 21

²⁸⁹ Ibid. p. 21-22.

²⁹⁰ Ibid. p. 24.

²⁹¹ Se Skatteverkets ställningstagande 'Beskattning av obegränsat skattskyldiga investerare i utländska riskkapitalfonder i form av limited partnerships i Jersey m.fl.' dnr 8–1672655.

²⁹² Samma slutsats har nåtts i uppsatsens avsnitt 5.

december år 2023 bekräftades huvudregeln återigen; varje delägare ska beskattas för så mycket vederbörandes *andel av resultatet*.²⁹³

Före Skatteverkets ”offensiv” mot riskkapitalbranschen inom private equity, bedömdes 2004-års förhandsbesked överensstämma med myndighetens syn på gällande rätt. Komplementären Y i förhandsbeskedsålet kan liknas vid ett GP-bolag i behandlade fondstrukturer. Det ankom på Y att förvalta kapitalet i kommanditbolaget och verka för värdeskapande i dess onoterade portföljbolag. Den särskilda vinstandel Y erhöll enligt bolagsavtalet ansågs inflyta i Y som en del i Y:s resultat, inte som ersättning för momspliktig tjänst utförd åt övriga bolagsmän. Vad Y utträttat i dess förvaltande kapacitet ingick i ombesörjandet av bolaget som bolagsman. Applicerat på ett brittiskt limited partnership torde arbetet GP-bolaget utför ses som normala åtgärder i ett led mot att uppnå partnerskapets gemensamma mål. Hur det förhåller sig med rådgivningsbolaget i förhållande till målets omständigheter låter jag vara osagt.

Segulah-målets prejudikatvärde och räckvidd har diskuterats. Målet gällde en specifik fråga gällande en specifik lagregel. Skatteverket å sin sida, refererar till fallet som stöd för att investerare ska beskattas i förhållande till sin andel av kapitalet i partnerskapet (pro rata) och att resultatfördelningsavtal inte förändrar detta.²⁹⁴ Å andra sidan menar Staberg att rättsfallet ger stöd för att resultatfördelningen ska följas vid beskattningen.²⁹⁵ Persson Österman intog en ståndpunkt någonstans däremellan. Han höll sig nära domskälen i sin tolkning att beräkningen inom lagtextens ordalydelse för näringsbetingade andelar utgår från investerarens andel i kapitalet. Utanför faller då avtalad resultatandel.²⁹⁶ I min mening implicerar prejudikatet egentligen ingenting om carried interest-delens inkomstkaraktär, utan bara att den inte utfaller på grund av en andel i kapitalet. Det gör den knappast heller enligt resultatfördelningsavtalet, som visats i avsnitt 5.3.3. Avtalet i målet gav *rätt* till en högre vinstandel i fondens resultat under vissa förutsättningar, inte att GPAB hade en större andel i fondens kapital.²⁹⁷ Skiljaktige justitierådet Silfverberg menade att resultatfördelningsavtalet skulle godtas skattemässigt och ligga till grund för hur stor andel som ansågs belöpa på tillskjutet kapital. Hans synsätt kan förstås som att resultatfördelningsavtalet förändrar inte bara andelen resultat nyckelpersonerna är berättigade till, utan också innebär en förskjutning i den

²⁹³ Högsta förvaltningsdomstolen dom i mål nr 3865-23 den 21 december 2023 p. 2 och 16.

²⁹⁴ SKV (2022) ställningstagande under avsnitt 4.2.1.

²⁹⁵ Se Staberg, Skattenytt 2022 s. 610 f.

²⁹⁶ Se Persson Österman, Skattenytt 2015 s 345.

²⁹⁷ Möjligen har skiljaktige Silfverberg bidragit till att det blivit diskussion. Han ansåg parternas valda resultatfördelning böra ligga till grund för beräkningen. Att majoriteten valt ett annat spår kan tolkningsvis ha uppfattats som ett diametralt motsatsförhållande till Silfverbergs tolkning.

civilrättsliga ägarandelen i fondens tillgångar. Som nämnts finns emellertid starka skäl emot en sådan tolkning.²⁹⁸

I HFD 2020 not. 45 framhölls att *starka skäl* krävs för att frånga huvudregeln om att den skattemässiga fördelningen grundas på bolagsavtalet eller annat avtal mellan bolagsmännen. I domskälens nästa mening inom samma stycke, konstaterades varje delägare bli beskattad pro rata i förhållande till dennes andel av bolagets *resultat*.²⁹⁹ Anmärkningsvis skiljer sig en andel av bolagets tillgångar från en andel av bolagets resultat. Om HFD verkligen åsyftat principiell räckvidd med denna skillnad i ett notismål och vilket prejudikatvärde uttalandet kan tillmätas låter jag vara osagt, men det stämmer överens med HFD:s senaste avgörande den 21 december år 2023 och den föregående meningen om den fria fördelningen av bolagets resultat.

Apolus-målet ger viss vägledning beträffande bolagsmännens inbördes förhållande. Investeringarna äger gemensamt tillgångarna i fonden via deras andelar i densamma. Andelsägarna har rätt till avkastning på respektives tillgångar. Hur resultatet skulle fördelas bland fondens delägare prövades aldrig. Målet torde därmed inte innebära någon förändring av rättsläget gällande huvudregeln om att beskattningen ska följa resultatfördelningsavtalet.³⁰⁰

Skatteverkets ställningstagande innebär att varje delägare ska beskattas för sin andel av fondens tillgångar, pro rata. Detta kan kontrasteras mot uttalanden att delägarna ska beskattas i förhållande till sin andel av bolagets resultat, som HFD konstaterade i HFD 2020 not. 45. Vidare ska de externa investeringarna enligt ställningstagandet ha avstått från en vinst motsvarande den asymmetriska vinstandelen som betraktas vara en ersättning för utförd tjänst till förvaltarna.

Ställningstagandet har ifrågasatts och kritiserats av skattejuristen Lennart Staberg.³⁰¹ Han anser väsentliga delar av slutsatserna sakna stöd i gällande rätt. För sin sak framhåller han att avtalsfrihet råder i enkla bolag, att avtalad resultatfördelning ska följas vid beskattningen. Resonemanget hämtar stöd i ovav refererat rättsfall, RÅ 1958 ref. 54.³⁰² Att avtalet i brittiska limited partnership ingånget på affärsmässig grund skulle fränkännas sin betydelse betraktar han som i princip uteslutet. Sammantaget utmynnar det i att ”en delägare i en fond kan inte avstå från en vinst som delägaren aldrig haft rätt till”.³⁰³ Även det stora initiala ekonomiska risktagandet med fondetableringen bidrar

²⁹⁸ Avsnitt 5. Ange exakt underavsnitt.

²⁹⁹ HFD 2020 not. 45 p. 1.

³⁰⁰ Se Staberg, Skattenytt 2022 s. 608.

³⁰¹ Staberg noteras ha företrätt ett antal av riskkapitalisterna i processerna mot Skatteverket. Kan anses ha ett personligt intresse i saken som eventuellt fördunklar argumentens tyngd. Men det bör inte förta den logiska styrkan i argumenten som sådana betraktade objektivt.

³⁰² Se Staberg, skattenytt 2022 s. 607.

³⁰³ Ibid. s. 612.

till att en asymmetriskt högre vinstandel i fördelningen inte torde betraktas orimlig nog att frångå avtalet.³⁰⁴

Sett till fördelningsavtalet har de externa investerarna de facto inte rätt till carried interest-delen som utgår till GP-bolaget och i slutändan nyckelpersonerna. Att de skulle ha avstått från den delen förutsätter då att den verkliga innebörden skulle vara något annat än resultatfördelningens åsatta beteckning. Annars synes det b.la. oförenligt med skatteförmågeprincipen att beskatta de externa investerarna för den delen, eftersom den inte ökat de externa investerarnas inkomst, dvs. deras skatteförmåga. Därutöver har de redan betalat marknadsmässigt förvaltnings- och rådgivningsarvode till nyckelpersonerna.

Min uppfattning är att Skatteverkets slutsats inte går att tolka på annat sätt än att den stödjer sig på att den verkliga innebörden av den här typen av resultatfördelningsavtal i den här typen av fondstrukturer inte är ett avtal om fördelning av det enkla bolagets resultat, utan ett uppdragsavtal nyckelpersonerna åtagit sig att utföra mot en ersättning motsvarande 17–19 procent av avkastningen överstigande hurdle rate från de externa investerarna.³⁰⁵ Men principen om verklig innebörd måste tillämpas utifrån omständigheterna i varje enskilt fall. Rättshandlingars beteckningar kan inte gärna ses igenom på generell basis. Det strider med hur principen fungerar.³⁰⁶ Ställningstagandet tar inte avstamp i något enskilt fall utan gör anspråk på att allmängiltigt gälla för ”beskattningen av obegränsat skattskyldiga investerare i den typ av riskkapitalfonder i form av limited partnerships som var föremål för prövning i HFD 2020 ref. 68”. Omständigheterna i den här typen av riskkapitalfonder kan dock som bekant variera i exempelvis hur stor risk nyckelpersonerna tagit, omfattningen av deras arbetsinsats och om externa investerarna tillåtit vara med och ta risk i samband med fondetableringen i utbyte mot rätt till carried interest.³⁰⁷

Ingenstans i ställningstagandet noteras den långa tradition av rättspraxis om att beskattningen följer resultatfördelningsavtalet. Skatteverket kan därför anklagas nyttja ordens makt över tanken och brista i både transparens och fullständighet. Att dessutom hänvisa till någon allmän beskattningsprincip vars innehåll inte redovisas duger som bekant inte på grund av föreskriftskravet. Avsaknaden av särskilda regler för beskattningen av enkla bolag förändrar inte att det finns lagregler för hur andelsägarna ska beskattas på delägarnivå. Att underrätterna upplevs som partiska och okritiskt fastställer Skatteverkets beslut gör riktigheten i ställningstagandena än angelägnare eftersom

³⁰⁴ Se avsnitt 2.3.

³⁰⁵ Jfr Kleist, Skattenytt 2006 s. 485 f.

³⁰⁶ Se avsnitt 2.3.

³⁰⁷ Jfr omständigheterna i Nordic capital-målet. Se avsnitt 6.2.1.1.

genomslaget det får i många fall, i vart fall kan upplevas verkar på både beslutsfattande och överprövande nivå.³⁰⁸

En verklig innebörd som går ut på att nyckelpersonerna erhållit tjänsteersättning från de externa investerarna är svår att förena med att bolagsavtalet samtidigt accepteras skattemässigt. 3:12-reglerna kan dock alltså tillämpas; nyckelpersonen kan, med HFD 2018 ref. 31 i åtanke, ha varit verksam i betydande omfattning utan att någon inkomstöverföring behöver ha skett. Därvid sker beskattningen åtminstone delvis i inkomstslaget tjänst. Detsamma kan inte sägas om nyckelpersonerna ska anses ha utfört tjänst åt de externa investerarna som de påstås ha tagit betalt för. Samtidigt som resultatfördelningsavtalet accepteras bör inkomsten härrörande ur resultatandelen bedömas individuellt hos den skattskyldige. Följande fråga uppstår därvid. Kan en inkomst betraktas vara en tjänsteersättning utan att ha sin grund i en inkomstöverföring från de externa investerarna till nyckelpersonerna i ett brittisk limited partnership? Systematiska skäl borde tala emot. Redan det att avtalet tillmäts skatterättslig verkan menar Kleist innebära att de externa investerarna inte ska anses ha lämnat en ersättning till nyckelpersonerna för utförd tjänst.³⁰⁹ Jag ansluter mig till hans synsätt. Anledningen är att det motsatsvis blir svårt att hävda att en inkomst har haft sin grund i en arbetsprestation och utgått som ersättning från en uppdragsgivare för en utförd tjänst i frånvaron av en inkomstöverföring mellan uppdragsgivare och uppdragstagare.

Uppsatsens delfrågeställning: Hur behandlas *avtalet* om resultatfördelningen skattemässigt och hur förhåller det sig till *inkomsten carried interest*? Besvaras på så vis att *avtalet* om resultatfördelningen i regel godtas i enkla bolag såsom ett brittisk limited partnership. Avtalet ingås på affärsmässig grund mellan oberoende parter.³¹⁰ Godtas avtalet skattemässigt påverkar det vilken slags *inkomst carried interest* utgör – tjänstebeskattning kan då inte ske förutom schablonmässigt inom ramen för 3:12-reglerna. Inte heller kan de externa investerarna beskattas pro rata över hurdle rate-nivån, dvs. som om de mottagit *carried interest*-delen, då det inte torde finnas lagstöd för att en skattskyldig kan beskattas för en inkomst som denne inte haft rätt till.

³⁰⁸ Se Demoskops rapport (2018). Jfr Gunne, Svensk Skattetidning 2019:2 s.75 ff.

³⁰⁹ Se Kleist, Skattenytt 2006 s. 485.

³¹⁰ Se Staberg, Skattenytt 2022 s. 608.

8 Avslutning

Skattesystemets principer och skatterättens tolkningsmetodik ställer vissa ultimata krav på rättstillämparen. Grundläggande är att skatteuttagsbeslut måste grundas på en lagregel. Dessutom bör tolkaren av lagen hålla sig mycket nära lagtexten, ryms en tolkning inte inom textens ordalydelse ska inslagen tolkningsväg i princip frånfallas. Det behandlade ämnets komplexitet bestående i de skiftande och komplicerade omständigheterna från fall till fall och i rättsfrågorna i sig, resulterar i att tillämparen ställs inför utmaningar som för närvarande inte har lösts stringent på ett koherent sätt i någon rättskälla. Tillämparen nödgas hemfalla till generella lagregler som är svåra att utläsa något konkret svar ur i förhållande till situationer vars omständigheter långt i från enkelt kan subsumeras under än den ena, än den andra, lagregeln.

Valet mellan att mottaga carried interest hos ett kapitalförsäkring, utländskt bolag eller svenskt holdingbolag borde vara neutralt. Utfallet mellan de olika alternativen uppvisar i realiteten olikformighet.

Att Skatteverket tar ställning i svåra rättsfrågor och bidrar till enhetlig rättstillämpning är positivt med hänsyn till likhetsprincipen. Men det bör inte ske förbehållslöst när tydligt stöd i lag saknas.

Den oklarhet som nu föreligger hade troligtvis kunnat rådas bot på lagstiftningsvägen, föredragsvis genom ett helhetsgrepp med beaktande av det bakomliggande resultatfördelningsavtalets påverkan på det skattemässiga utfallet hos delägare i enkla bolag. En sådan utveckling vore lämpligt ur i stort sett samtliga skattesystemets principer, bland annat ur rättssäkerhets-, neutralitets-, skatteförmåge- och legalitetshänseende.

Avslutningsvis presenteras svaren på uppsatsens frågeställningar i sin korthet:

- I. Hur klassificeras limited partnership etablerat i Jersey, Guernsey eller England enligt inkomstskattelagen?

Som ett enkelt bolag.³¹¹

- II. Hur ska fondens svenska delägare beskattas för vinst som uppstår i fonden?
 - a) Vad för slags inkomst utgör carried interest? Hur beskattas inkomstens mottagare?

³¹¹ Se avsnitt 5.

Carried interest kan inte utan vidare konstateras alltid skatterättsligt bedömas på ett visst sätt. För närvarande lutar rättsläget åt att carried interest-inkomsten beskattas schablonmässigt enligt 3:12-reglerna när inkomsten utdelas från ett av nyckelpersonernas ägt fåmansföretag. Men det är på inget sätt en garanti för att undvika ren tjänstebeskattning, det har Bridgepoint-målet visat. Äger nyckelpersonerna eller, anses via kapitalförsäkring eller utländskt bolag äga, sina andelar direkt i förvaltningsbolaget kommer inkomsten på andelarna i normalfallet beskattas som ersättning för utförd tjänst, i inkomstslaget tjänst.³¹²

- b) Hur behandlas *avtalet* om resultatfördelningen skattemässigt och hur förhåller det sig till *inkomsten* carried interest?

Resultatfördelningsavtal i ett brittisk limited partnership ska i regel godtas och följas i den skattemässiga behandlingen. Eftersom avtalet godtas skattemässigt kan inte inkomsten tjänstebeskattas förutom schablonmässigt inom ramen för 3:12-reglerna. Inte heller kan de externa investerarna beskattas pro rata över hurdle rate-nivån, dvs. carried interest-inkomsten inbegripet, då det inte torde finnas lagstöd för att en skattskyldig kan beskattas för inkomst som denne inte haft rätt till.³¹³

³¹² Se avsnitt 6.4.

³¹³ Se avsnitt 7.5.

Källförteckning

Litteratur

Dotevall, Rolf, *Samarbete i bolag: om personbolag*, 1. uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2005.

Emblad, Patrik, *Det civilrättsliga i svensk inkomstskatterätt*, Juridiska institutionen, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Diss. Göteborg: Göteborgs universitet, Göteborg, 2020.

Hjertstedt, Mattias, Beskrivningar av rättsdogmatisk metod [Elektronisk resurs] om innehållet i metodavsnitt vid användning av ett rättsdogmatiskt tillvägagångssätt', Festskrift till Örjan Edström., 165-173, 2019
<<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:umu:diva-159652>.>

Hultqvist, Anders, *Legalitetsprincipen vid inkomstbeskattningen*, Juristförl., Diss. Stockholm : Univ., Stockholm, 1995.

Kleineman, Jan, *Rättsdogmatisk metod*, i Nääv, Maria & Zamboni, Mauro (red.), Juridisk metodlära, andra upplagan, Studentlitteratur, Lund, 2018.

Mattsson, Nils, *Bolagskonstruktioner och beskattningseffekter: en inkomstskatterättslig studie av handelsbolag och enkla bolag*, Norstedt, Diss. Lund : Univ., Stockholm, 1974.

Melz, Peter, Silfverberg, Christer, Simon-Almendal, Teresa & Persson Österman, Roger, *Inkomstskatt: en lärobok i skatterätt Del 1 och 2*, Nittonde upplagan, Studentlitteratur AB, Lund, 2023.

Nyman, Michael, Lundgren, Jonatan & Rösiö, Carl Christian, *Risikkapital: private equity- och venture capital-investeringar*, andra upplagan, Norstedts Juridik, Stockholm, 2012.

Påhlsson, Robert, *Konstitutionell skatterätt*, 3., [rev.] uppl., Iustus, Uppsala, 2013.

Påhlsson, Robert, *Likhet inför skattelag: likhetsprincipen och konstruktionen av jämförbarhet i skatterätten*, Iustus, Uppsala, 2007.

Stefanova, Mariya, *Private equity accounting, investor reporting, and beyond*, 2015.

Tjernberg, Mats, *Fåmansföretag & beskattning*, Upplaga 1, Iustus förlag, Uppsala, 2019.

Tjernberg, Mats, *Skatterättslig tolkning*, första upplagan, Iustus, Uppsala, 2018.

Tidskrifter

Bergkvist, Sven-Åke, Hagbard, Niklas, Nilsson, Martin, Beyer, Carl, *Skatteverkets offensiv mot riskkapitalbranschen*, Svensk Skattetidning 2011:4 s. 332-341.

Berndt, Fredrik och Nilsson, Martin, *Kommentar avseende Högsta förvaltningsdomstolens dom i mål 5169-13 (Segulah) och Kammarättens i Stockholm dom i mål nr 8755–8764-12 (NC Advisory AB)*, Svensk Skattetidning 2014:10 s. 807-815.

Dahlberg, Mattias, *Om principer vid tolkningen av skattelag*, skattenytt 2004 s. 664-666.

Grefberg, Carl, *Debatt: Marknadsvärdet av rätt till carried interest är intet noll*, Balans nr. 2 2012.

Gunne, Cecilia, *Fortsatt oklart om beskattning av carried interest*, Svensk Skattetidning 2019:2 s. 75.

Hultqvist, Anders, *Om bestämdhetskravet i legalitetsprincipen*, skattenytt 2016 s. 730-748.

Hultqvist, Anders, *Verklig innebörd i nytt fall*, Svensk Skattetidning 2009:1 s. 106-111.

Johansson, Jesper, *Synpunkter på den kritik som riktats mot domarna om carried interest*, Skattenytt 2019 s. 535-546.

Kleist, David, *Beskattning av verksamhet i enkelt bolag*, Skattenytt 2006 s. 478-486.

Mattsson, Nils, *Begreppet utländsk juridisk person i de svenska skatteförfattningarna. Några kritiska synpunkter*, Skattenytt 2000 s. 100-111.

Möller, Lars, *Genomsyn av rättshandlingar*, Skattenytt 2011 s. 529-535.

Simon-Almendal, Teresa, *Civilrättens betydelse för skatterättsliga bedömningar, och tvärtom. Eller vad är karta, vad är verklighet?* Juridisk Tidskrift nr 3 2012/2013 s. 598-619.

Staberg, Lennart, *Ställningstagande från Skatteverket angående beskattning av obegränsat skattskyldiga investerare i utländska riskkapitalfonder i form av limited partnerships i Jersey m.fl.* Skattenytt 2022 s. 603-614.

Staberg, Lennart, *Behandlingen av engelska handelsbolagsliknande sammanlutningar från ett svenskt skatterättsligt perspektiv*, Skattenytt 2006 s. 115-126.

Tikka, Kari S., *Om principer vid tolkningen av skattelag*, Skattenytt 2004 s. 656-663.

Tjernberg, Mats, *Risikapitaldomarna – verksamhet i betydande omfattning, och i vilket företag?* Svensk Skattetidning 2017:5 s. 351-366.

Persson Österman, Roger, *Kommentar till Skatteverkets artikel: Förutsägbarhet i beskattningsfrågor*, Skattenytt 2022 s. 484-488.

Persson Österman, Roger, *A3 inkomst av kapital*, Skattenytt 2015 s 345-346.

Påhlsson, Robert, *Kringgående av inkomstskattelag - en resa utan slut*, Skattenytt 2016 s. 105-111.

Påhlsson, Robert, *Principer eller regler? Legalitet och likabehandling i beskattningen*, Skattenytt 2014, s. 554-570.

Von Bahr, Stig, *HFD och riskkapitalisterna*, Skattenytt 2018 s. 630-636.

Von Bahr, Stig, *Kammarrätten och riskkapitalisterna*, Skattenytt 2017 s. 590-601.

Von Bahr, Stig, *Nordic Capital i kammarrätten*, skattenytt 2014 s. 156-164.

Lagkommentarer

Af Sandeberg, Catarina, *Lagen om handelsbolag och enkla bolag (1980:1102) 2 kap. 8 § 1 st*, Karnov (JUNO) (besökt 2023-12-15).

Andersson, Mari, Dahlberg, Mattias, Tivéus, Ulf, *Inkomstskattelagen (4 oktober 2023, version 23a, JUNO), kommentaren till 6 kap. 8 §.*

Hirschfeldt, Johan, Regeringsformen (1974:152) 1 kap. 9 §, Lexino 2023-07-01 (JUNO).

Holstad, Per, Inkomstskattelagen (1999:1229) 41 kap. 1 §, Karnov (JUNO) (besökt 2023-12-22).

Linders, Ann, inkomstskattelagen (1999:1229) 13 kap. 1 §, Lexino 2022-10-09 (JUNO).

Lindskog, Stefan, Lagen om handelsbolag och enkla bolag (21 augusti 2019, JUNO) kommentaren till 4 kap.

Offentligt tryck

Proposition

Prop. 2008/09:65 *Sänkt bolagsskatt och vissa andra skatteåtgärder för företag.*

Prop. 2004/05:27 *Genomförande av ändringar i moder- och dotterbolagsdirektivet.*

Prop. 1993/94:50 *Fortsatt reformering av företagsbeskattningen.*

Prop. 1989/90:110 del 1 *Om reformerad inkomst- och företagsbeskattning.*

Prop. 1989/90:47 *om vissa internationella skattefrågor.*

Prop. 1973:90 *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ny regeringsform och ny riksdagsordning m. m.; given Stockholms slott den 16 mars 1973.*

Statens offentliga utredningar

SOU 2005:19 *Beskattningen vid omstruktureringar enligt fusionsdirektivet.*

SOU 2002:52 *Beskattning av småföretag.*

Övrigt

Finansdepartementet, promemoria *Beskattning av vissa delägare i riskkapitalfonder, 2012.*

Övrigt

Af Geijersstam, Matilda, *Arbetsprestation eller kapitalavkastning? – En studie av Högsta förvaltningsdomstolens möjligheter att omklassificera utdelning till tjänsteinkomst med hänvisning till den skatteskyldiges arbetsinsats*, JURM02 examensarbete, Lund, 2022.

Allen & Gledhill promemoria, *Limited partnerships: Why are they used for private funds?* <<https://www.allenandgledhill.com/sg/publication/articles/14990/limited-partnerships-why-are-they-used-for-private-funds>> 2020 (besökt 2023-10-11).

BVCA promemoria (2018), *the importance of UK limited partnerships for private equity & venture capital*, <[https://www.bvca.co.uk/Portals/0/Documents/Policy/Technical%20Publications/180822%20UK%20LP-PE%20brief%20\(web%20version\).pdf?ver=2018-08-22-160016-000](https://www.bvca.co.uk/Portals/0/Documents/Policy/Technical%20Publications/180822%20UK%20LP-PE%20brief%20(web%20version).pdf?ver=2018-08-22-160016-000)> (besökt 2023-12-03).

Demoskop, rapport (2018), *Skattemål i förvaltningsdomstol - Rättnis skatteprocess*, <<https://www.rattvisskatteprocess.se/wp-content/uploads/2018/05/Processen-i-skattem%C3%A51180508.pdf>> (besökt 2024-01-01).

Ek, Nicolas, *Ett alternativt sätt att beskatta carried interest - Med utgångspunkt i ekonomisk och finansiell teori samt skatterätt, hur kan carried interest beskattas med beaktande av finansmarknadens generella uppgång?* JURM02 examensarbete, Lund, 2021.

Ericsson, Fanny, *Carried interest - beskattningen av nyckelpersoner i private equity-fonder*, Examensarbete, Uppsala, HT 2021.

Regelverk för emittenter Nasdaq Stockholm (2019) <<https://www.nasdaq.com/docs/Nasdaq%20Stockholms%20regelverk%20f%C3%B6r%20emittenter%20-%20201%20januari%202019.pdf>> (besökt 2023-10-11).

Skatteverket, Ställningstagande: *Beskattning av obegränsat skattskyldiga investerare i utländska riskkapitalfonder i form av limited partnerships i Jersey m.fl.*, dnr 8-1672655, 2022-05-30.

SVCA, rapport, *The economic footprint of Swedish venture capital and private equity* (2022a).

SVCA, rapport, *Private Equity, Venture Capital at Work in Sweden* (2022b).

SVCA, rapport, *Investing in Sweden: Private equity activity 2022* (2023).

Rättsfallsförteckning

Högsta förvaltningsdomstolen

Högsta förvaltningsdomstolen dom i mål nr 3865-23 den 21 december 2023.

HFD 2022 not. 22.

HFD 2022 ref. 33.

HFD 2021 ref. 33.

HFD 2020 ref. 68.

HFD 2020 not. 45.

HFD 2018 ref. 36.

HFD 2018 ref. 31.

HFD 2014 ref. 71.

HFD 2012 not. 48.

HFD 2012 not. 19.

RÅ 2010 ref. 51.

RÅ 2008 not. 169.

RÅ 2004 ref. 27.

RÅ 2002 ref. 115 I och II.

RÅ 1999 not. 245.

RÅ 1998 ref. 19.

RÅ 1997 not. 126.

RÅ 1995 ref. 84.

RÅ 1995 ref. 35.

RÅ 1994 ref. 52.

RÅ 1990 ref. 101.

RÅ 1987 ref. 6.

RÅ 1986 ref. 75.

RÅ 1958 ref. 54

Kammarrätten

Kammarrätten i Stockholm dom i mål nr 3165-22 den 19 juni 2023.

Kammarrätten i Stockholm dom i mål nr 3466-21 den 21 december 2021.

Kammarrätten i Stockholm dom i mål nr 4005-4006-16 den 27 april 2017.

Kammarrätten i Stockholm domar den 27 april 2017 i mål nr 366-16, mål nr 4465–4471-16, mål nr 4079–4082-16, mål nr 9554-16, mål nr 4435-16, mål nr 287-16, mål nr 464–467-16 och mål nr 1164–1166-16, mål nr 287-16 samt mål nr 464–467-16.

Kammarrätten i Stockholm dom i mål nr 8755-8764-12 den 19 december 2013.

Skatterättsnämnden

Skatterättsnämndens förhandsbesked 2004-02-10 (Skatteverkets rättsfallsprotokoll 6/04).